

---

## Jaarverslag Minaraad 2018

### Jaarverslag van de S.A.R. Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen voor het werkjaar 2018

---

Datum van goedkeuring      2/05/2019

---

Volgnummer                      2019| 001

---

Coördinator + e-mailadres      Jan Verheeke, jan.verheeke@minaraad.be

---

Co-auteur + e-mailadres          Katelijne Symens, katelijne.symens@minaraad.be  
Jürgen Sleewaegen, jurgen.sleewaegen@minaraad.be

---



## Inhoudstafel

Inhoudstafel.....	3
Beste Lezer, .....	5
Procesbeschrijving en leeswijzer.....	6
Resultaten van de werking in 2018.....	7
1    Adviesverlening in 2018.....	7
1.1    Krachtlijn "Bestuurskwaliteit".....	7
1.2    Krachtlijn "Klimaat en Energie".....	12
1.3    Krachtlijn "Materialenbeleid/circulaire economie".....	16
1.4    Krachtlijn "Klassiek milieubeleid".....	19
1.5    Krachtlijn "Biodiversiteit/ecosystemen".....	22
2    Visievorming en verkenning in 2018.....	25
2.1    Verkenningen bij de krachtlijn "Bestuurskwaliteit".....	25
2.2    Verkenningen bij de krachtlijn "Klimaat en Energie".....	25
2.3    Verkenningen bij de krachtlijn "Materialenbeleid/circulaire economie".....	26
2.4    Verkenningen bij de krachtlijn "Klassiek milieubeleid".....	27
2.5    Verkenningen bij de krachtlijn "Biodiversiteit/ecosystemen".....	29
3    Bijwonen of faciliteren van externe fora of processen.....	30
4    Interne overlegprocessen in 2018.....	30
4.1    Overzicht van vergaderactiviteiten.....	30
4.2    De plenaire Minaraad in 2018 en het voorzitterschap.....	31
4.3    Het Dagelijks Bestuur in 2018.....	31
4.4    De werkcommissieactiviteiten in 2018.....	31
5    Financieel en personeelsbeheer.....	33
5.1    Financieel verslag.....	33
5.2    Personeelsbeheer.....	34
Bijlagen.....	35
Bijlage 1: De Minaraad als instelling.....	35
Oorsprong en wettelijke omgeving.....	35
Taakstelling.....	35
Samenstelling.....	36
Voorzitterschap.....	36
Werking.....	36
Bijlage 2: In 2018 <i>gepubliceerde</i> documenten.....	38
Bijlage 3. Lijst van de Raadsleden in 2018.....	39
Bijlage 4: Raadszittingen.....	40
Bijlage 5: Samenstelling secretariaat in 2018.....	41



## Beste Lezer, ...

... Soms denk ik, de Minaraad is als een zeilschip. Mooi om naar te kijken, maar een beetje oubollig. Het schip gaat nogal traag vooruit, en het vergt vrij veel onderhoud. En zoals dat gaat met oudere schepen, wordt het iets te veel ingezet voor korte reizen en voor het vervoer van minder waardevolle ladingen.

De beslissing aan het begin van deze legislatuur was: we vervangen dit zeilschip door een nieuw en groter exemplaar. Al leek die beslissing niet gestoeld op een grondige analyse die uitwees dat het schip niet meer zeewaardig was. Ze werd eerder genomen vanuit de wens om een supertanker te bouwen – versta: departementen te fusioneren – en ons zeilschip werd mee-gestuwd op die heersende stroming.

Met de verkiezingen in zicht, kunnen we vaststellen dat deze beoogde hervorming niet rond is geraakt. De vraag rijst nu: wat gaan we doen met ons zeilschip? Het verder laten dobberen? Of zelf werken aan een zeewaardig schip dat interessante reizen maakt? Zelf nagaan waar we waardevolle lading kunnen gaan halen en wat er allemaal nodig is om die lading af te leveren op zijn bestemming?

Dat laatste vraagt energie en moed. Maar de beloning kan groot zijn. Zo nam de Portugees Vasco Da Gama het risico om op zoek te gaan naar India, door rond Afrika te varen. Feit is: vanaf zijn terugkeer geraakte de Portugese schatkist rijkelijk gevuld met de opbrengst van een heffing op de ingevoerde specerijen. En als pionier van het tijdperk van de ontdekkingen, beleefde Portugal vervolgens een belangrijke bloeiperiode.

Tijdens het palaveren over ons nieuwe schip, in de afgelopen jaren, hebben we het met onze raadspartners ook gehad over mogelijke nieuwe reisroutes. We zijn het er over eens dat de Vlaamse en Europese transitieprioriteiten het baken zijn waarop we kunnen varen. We hebben een paar troeven om te komen tot succesvolle zeeroutes: er staat een ervaren kapitein aan het roer, we hebben goede zeelui; en we hebben de meevaller dat we tegenwoordig ook wat ex-stuurlieders aan boord hebben, die helpen navigeren. Bovendien creëren de verkiezingen een luwte die ons wat tijd en ruimte geeft om te kijken naar ons eigen functioneren, om te werken aan een meerjarenprogramma en om betere samenwerkingsrelaties met andere strategische adviesraden uit te bouwen.

Onzekerheden zijn er natuurlijk ook. Zo kan een volgend regeerakkoord opnieuw een fusieplan op tafel leggen. Ik wil de beslissers in dat verband meegeven dat vijf jaar onzekerheid over de fusie een windstilte heeft veroorzaakt die ons schip niet vooruit hielp.

Deze inleiding kan niet afgesloten worden, zonder een welgemeende dank u aan iedereen die ons schip mee op koers hield in 2018. De beleidsverantwoordelijken, de raadsleden, de secretariaatsmedewerkers en de deskundigen die elk hun bijdrage leverden. En in het bijzonder ook Mathias Bienstman, die ons onder meer met zijn strategisch overzicht van de klimaatproblematiek door de woelige wateren loodste.

Pieter Verbeek,  
voorzitter Minaraad 2019

## Procesbeschrijving en leeswijzer

---

Datum adviesvraag	Niet van toepassing
Rechtsgrond:	Bestuursdecreet, artikel III, 106
Adviestermijn	Niet van toepassing
Overlegcommissie	Dagelijks Bestuur

Het Bestuursdecreet van 7 december 2018 bepaalt, in artikel III.106.: "*Een strategische adviesraad brengt jaarlijks verslag uit van zijn werkzaamheden en publiceert dat op zijn website.*".

Het huishoudelijk reglement van de Minaraad bepaalt, in artikel 12: "*Het dagelijks bestuur is ook bevoegd voor het ontwerpen van het in artikel 19 van het SAR-decreet vermelde jaarverslag.*".

Het voorliggende jaarverslag is gestructureerd in lijn met de opdrachten van de Minaraad. De algemene opdracht van de Minaraad bestaat er in om (1) advies uit te brengen ten behoeve van de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement, (2) bij te dragen tot het vormen van een beleidsvisie, (3) de maatschappelijke ontwikkelingen te volgen en te interpreteren, en (4) reflecties aan te leveren bij beleidsnota's. De eerst-vermelde opdracht – de "*adviesverlening*" – staat op zichzelf en vormt het voorwerp van hoofdstuk 1 van dit jaarverslag; de drie andere laten zich samenvatten met "*visievorming en verkenning*", en vormen het voorwerp van hoofdstuk 2 en 3 van dit jaarverslag.

Bij de uitvoering van zijn opdracht genereert de Minaraad bovendien ook op een gestructureerde wijze een reeks "*interne overlegprocessen*", gaat hij verschillende samenwerkingsverbanden aan met externe partners, en staat hij zelf in voor zijn financieel en personeelsbeheer. Op deze zaken wordt doorgegaan in de hoofdstukken 4 en 5 van dit jaarverslag.

## Resultaten van de werking in 2018

### 1 Adviesverlening in 2018

In principe staan adviezen centraal in de *output* van de Minaraad. Het gaat om in de plenaire raad vastgestelde, beargumenteerde standpunten, in de vorm van voor publicatie vatbare documenten die gericht zijn aan de beleidsmakers, en dit met betrekking tot actuele beleidskwesties of beleidsvoornemens inzake milieu of natuur.

Adviezen worden vastgesteld met unanimititeit – of bevatten verdeelde passages. In dat laatste geval worden de onderscheiden standpunten naast elkaar geplaatst, met vermelding van de middenveldorganisaties die de ene of de andere visie onderschrijft.

Adviezen worden opgemaakt op vraag, of op eigen initiatief. In 2018 werd er slechts één op eigen initiatief vastgestelde-document gepubliceerd. De ruimte voor eigen initiatieven werd voor het overige ingevuld met allerlei vormen van het proactief verkennen van kwesties die aan belang kunnen winnen (zie [hoofdstuk 2](#)).

Een ander gegeven is dat de Minaraad sinds enkele jaren beslist heeft om zo weinig mogelijk overleg- en adviesenergie te laten wegsijpelen naar adviesvragen i.v.m. “concrete dossiers”: erkenningsaanvragen over concrete natuurreservaten, vragen in verband met complexe projecten, ... Deze adviesvragen werden dikwijls beantwoord met een brief-van-niet-advisering, al of niet vergezeld van informatie over de standpunten die door de onderscheiden raadspartners ingenomen werden bij de voorgelegde dossiers.

Met het navolgende wordt er van alle in 2018 vastgesteld adviezen een beschrijving gegeven: waarover ging het, wanneer kwam het tot stand, hoe omvangrijk was het, met welke adviesraden werd er samengewerkt, en in welke mate werd er consensus bereikt? De adviezen worden geordend volgens de vijf inhoudelijke thematische krachtlijnen van de Minaraad; daarbinnen worden ze in chronologische orde gegeven. Voor de exacte titels en de vindplaats van de afzonderlijke gepubliceerde adviezen wordt verwezen naar [bijlage 2](#) van dit jaarverslag.

#### 1.1 Krachtlijn “Bestuurskwaliteit”

##### 1.1.1 Advies 18|006 over het voorontwerp Bestuursdecreet, van 6 februari 2018

Over het voorontwerp Bestuursdecreet werd op 4 januari 2018 advies gevraagd door minister-president Geert Bourgeois en minister van Bestuurszaken Liesbeth Homans. De Raad was, in zijn unanieme [advies](#) van 23 pagina’s, positief over het gegeven dat er met dit voorstel een coördinatie zou worden doorgevoerd van twaalf bestaande decreten. Tegelijk stelde de Raad vast dat een aantal in de afgelopen jaren aangekondigde bestuurlijke vernieuwingen nog niet meegenomen zijn, bv. de organisatie van de beleidsevaluatie.

In zijn Visienota 2050 had de Vlaamse Regering aangekondigd om “taaie” of “hardnekkige” maatschappelijke problemen aan te zullen pakken via bepaalde transities, bv. de energietransitie of de transitie circulaire economie. De Minaraad stelde echter vast dat dat men

de verkokering van de Vlaamse administratie zou bestendigen met dit voorontwerp van Bestuursdecreet – wat niet bevorderlijk lijkt te zullen zijn voor de beoogde transitie.

Wat de strategische adviesraden betreft, vond de Minaraad het positief dat er verbeteringen zouden worden doorgevoerd. De Raad pleitte er evenwel voor dat een adviesraad die zich met complexe maatschappelijke problemen inlaat, ook samengesteld zou zijn uit representanten van relevante maatschappelijke organisaties.

De Minaraad brak ook een lans voor meer substantieel leiderschap ten behoeve van lokale besturen, en was positief over het ICT- en informatiebeheerluik van dit voorontwerpdecreet en over de consolidatie die hiermee zou plaatsvinden.

#### 1.1.2 **Advies 18|009 over het Instrumentendecreet, van 14 maart 2018**

De adviesvraag over het voorontwerp van decreet betreffende het realisatiegericht instrumentarium (verder Instrumentendecreet), werd op 16 januari 2018 gesteld door Omgevingsminister Joke Schauvliege. De adviesvraag werd voorgelegd aan de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening- Onroerend Erfgoed (SARO), de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad), de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV). De raden brachten een gezamenlijk en omzeggens unaniem **advies** uit, met het SARO-secretariaat als trekker.

De raden ondersteunden hierin de beleidsintentie inzake de opmaak van een decreet waarbij zou worden ingezet op de verdere integratie van de realisatiegerichte instrumenten van het omgevingsbeleid, de harmonisering van de compenserende vergoedingen en koopplichten, de optimalisatie van de planbaten- en planschaderegeling en de invoering van een systeem van verhandelbare ontwikkelingsrechten. Desondanks gaven de raden wel mee dat de voorgelegde tekst de vooropgestelde hoge ambities niet zou waarmaken:

- Uit een eerste toetsing bleek dat niet alle instrumenten in voldoende mate afgestemd zouden zijn op het Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen;
- Er leken nog heel wat mogelijkheden onbenut gebleven voor verdere vereenvoudiging en meer gebruiksvriendelijkheid van de decreettekst;
- Het centraal stellen van waarden als billijkheid, legitimiteit en effectiviteit/efficiëntie) werd geapprecieerd, maar de invulling ervan kon volgens de raden beter;
- Ook de beoogde harmonisatie van acht compenserende vergoedingen werd positief geapprecieerd, maar wat voorligt zou leiden tot ongewilde effecten;
- Het leek er op dat de harmonisering van de koopplicht bij “ernstige waarde-vermindering van het onroerend goed” zou leiden tot een sterke inperking van het instrument;
- De voorziene procedure voor het systeem van verhandelbare ontwikkelingsrechten, werd als te zwaar bestempeld; nadere uitwerking zou nodig zijn;
- De doelstelling van het nieuw instrument van billijke schadevergoeding zou de problematiek van oude, niet vervallen, maar onwenselijke verkavelingen, niet oplossen;
- De financiële impact van wat voorligt werd onduidelijk bevonden.



Tot slot leidde de wijze waarop in dit voorontwerpdecreet vorm gegeven werd aan het instrument “convenant-contractbenadering”, er toe dat een meerderheid van de raadsorganisaties zich uitsprak tegen de onmiddellijke invoering van dit instrument. Landelijk Vlaanderen was het hier niet mee eens, en bepleitte een onmiddellijke invoering, mits doorvoering van verbeteringen.

### 1.1.3 Advies 18|010 over VIZIER 2030, van 26 april 2018

Op vrijdag 9 maart 2018 keurde de Vlaamse regering de conceptnota goed “*Vizier 2030 - Een 2030-doelstellingenkader voor Vlaanderen*” (hierna “*Vizier 2030*”). Geert Bourgeois, Minister-President van de Vlaamse Regering, vroeg hierover advies aan onder meer de Minaraad. De Raad kwam tot een 20 pagina’s tellende **advies**, weliswaar met onthouding van de werkgeversorganisaties Voka, Unizo en Boerenbond – die verwezen naar het SERV-advies in dit verband.

De Minaraad vond het positief dat de Vlaamse regering met Vizier2030 een aanzet gaf om te komen tot de uitvoering van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (“*Sustainable Development Goals*” of SDG’s) van de Verenigde Naties. De Raad bespeurde in dit Vizier2030 evenwel nog niet de nodige aanknopingspunten voor een transitiegerichte dynamiek gericht op het realiseren van de SDG’s en de Vlaamse Visie 2050, De Raad beval aan om “2030” effectief op te vatten als een tussenstap richting “2050”. De Raad vroeg ook aandacht voor de rol van natuur als oplossing voor de uitdagingen die zich stellen in het transitieverhaal.

Wat de documentkwaliteit aangaat, vond de Raad het bereik van het doelstellingenkader nog te beperkt en de detailleringsgraad te laag. De aanbeveling was hier om daadwerkelijk alle VN-subdoelstellingen mee te nemen die voor Vlaanderen relevant zijn. Daarnaast leek ook de samenhang tussen de doelstellingen voor verbetering vatbaar, vanuit het oogpunt van de in de V.N.-verklaring opgenomen gedachte dat “*sociale en economische ontwikkeling afhangt van het duurzaam beheer van de natuurlijke hulpbronnen die door onze planeet geboden worden.*” De Raad pleitte er bovendien voor om rekening te houden met beslist beleid en ook om de in opmaak zijnde lange-termijn-plannen (inzake bv. klimaatbeleid, natuurbeleid, mobiliteit of ruimtelijk beleid) af te werken, vooraleer het 2030-doelstellingenkader vast te stellen. De Raad vroeg tenslotte om de doelstellingen zodanig te formuleren dat ze zich lenen tot het opmaken van indicatoren en het uitvoeren van gap-analyses.

Meer structureel beval de Raad aan om het Decreet van 18 juli 2008 ter bevordering van duurzame ontwikkeling op te heffen en om de kernpunten ervan te verankeren in het Bestuursdecreet, zodat het langetermijnbeleid op een meer coherente manier vormgegeven en uitgevoerd zou kunnen worden.

### 1.1.4 Advies 18|015 over het voorontwerp Kaderdecreet bestuurlijke handhaving, van 20 september 2018

Vanwege Geert Bourgeois, Minister-President van de Vlaamse Regering, ontving de Minaraad op 2 juli de adviesvraag over het ontwerp van Kaderdecreet bestuurlijke handhaving. Hiermee wordt een *back-up* regeling beoogd voor de diverse bestuurlijke handavingsregelingen in de onderscheiden beleidsdomeinen. Het zal de functie van handavingsregeling voor een bepaalde

sectorale regelgeving pas volledig vervullen als dat zo besloten wordt in de context van dat beleidsdomein. Voor wat de handhaving van het omgevingsrecht aangaat, wees de Minaraad er in zijn [advies](#) op dat hiermee de vraag ontstaat waarom het wenselijk zou zijn dat er een dergelijke “toetreding” zou gebeuren. Om diverse redenen en op basis van de beschikbare informatie, was de Minaraad er niet voor gewonnen om in deze fase van de beleidsontwikkeling een dergelijke overstap te maken.

In tweede orde formuleerde de Minaraad enige bemerkingen bij wat voorgelegd was. Het bepalen van het scharniermoment tussen bestuurlijke en strafrechtelijke opsporing is een gevoelig punt: waarom zou men het ene of het andere spoor bewandelen? Het ligt gevoelig, onder meer vanwege de uiteenlopende rechtsbescherming die er in het éne dan wel in het andere systeem geboden wordt aan degene die het voorwerp uitmaakt van handhaving. Er is ook een verschillende behandeling van de derde belanghebbende partij die eventueel benadeeld werd door de daad die het voorwerp uitmaakt van de handhaving. Volgens de Minaraad zou er moeten worden voorzien in een billijke rechtsbescherming van de rechtsonderhorige die het voorwerp is van handhavingsactiviteiten, ook indien er gekozen wordt voor de toepassing van het bestuurlijke spoor.

Daarnaast stelde de Raad vast dat de sanctionering van bepaalde inbreuken zou worden doorgeschoven naar de sanctionerende ambtenaar van de gemeente. De Raad vond dat deze bepaling zodanig moet worden geformuleerd dat ondubbelzinnig behouden blijft dat een gemeente zelf zou kunnen beslissen over het al dan niet inzetten van een GAS-boete voor vergelijkbare inbreuken.

Tot slot ging de Raad in op het voornemen om te komen tot een bestuurlijk sanctieregister. Hoewel de uitdaging groot is, vroeg de Raad om ervoor te zorgen dat dit register zo snel mogelijk operationeel zou worden. Daarnaast vroeg de Raad ook om te voorzien in een inzagerecht voor de rechtsonderhorige, zodat die kan nagaan of er, en zo ja welke, sancties aan hem of haar werden opgelegd, dan wel of deze gegevens al of niet zijn komen te vervallen.

#### 1.1.5 [Advies 18|020 over de wijziging van de VCRO inzake de ontwikkelingsmogelijkheden voor woonreservegebieden, van 26 september 2018.](#)

Deze adviesvraag is gesteld geworden door Omgevingsminister Schauvliege, aan de SARO, de SERV en de Minaraad. De voorbereiding van [dit advies](#) werd getrokken door de SARO. In hun gezamenlijke advies formuleerden de drie adviesraden een aantal van strategische bemerkingen ten aanzien van het voorontwerp van decreet inzake de woonreservegebieden. Ze vroegen met name een grondige aanpassing van het ontwerp van decreet.

Met wat voorligt zou het ruimtelijk beleid ten aanzien van woonreservegebieden in belangrijke mate herleid worden tot een *ad-hoc* vergunningverlening, zonder inbedding binnen een ruimtelijke visie of een afweging van de verschillende ruimtevragen, onderzoek naar de meest optimale inplantingsplaatsen en integratie van milieuaspecten. De raden wezen op de nood aan een volwaardig Beleidsplan Ruimte Vlaanderen met inbegrip van beleidskaders voor de effectieve realisatie en onderlinge samenhang van de strategische doelstellingen.

Daarnaast vroegen de raden aandacht voor het uittekenen van een volwaardige ruimtelijke visie ten aanzien van wonen in Vlaanderen. Deze visie zou moeten worden gestoeld op een gedegen behoefteraming en op een herijking van de dichtheden inzake wonen. Verder drongen de raden aan op een grondige juridische toetsing van het ontwerp van decreet: in wat voorligt leken er een aantal belangrijke juridische verbeterpunten overgebleven te zijn, en bovendien zou er een duidelijke toetsing moeten gebeuren aan enige recente arresten van het Grondwettelijk Hof en van het Europees Hof van Justitie.

#### 1.1.6 **Advies 18|025 over de toekomstige Omgevingsraad (tien vragen inzake de op te richten omgevingsraad), van 25 oktober 2018**

De Vlaamse Regering had zich (regeerakkoord 2014-2019) voorgenomen om te “snoeien” in het aantal beleidsdomeinen, administraties en strategische adviesraden. Sinds aanvang 2017 is aldus het departement Omgeving operationeel, als fusie van de beleidsdomeinen Leefmilieu, Natuur en Energie en Ruimtelijke Ordening, Wonen en Onroerend Erfgoed. Vraag was wat er moest gebeuren met de daarmee samenhangende adviesraden – de Minaraad en de SARO – aangezien in het regeerakkoord stond opgenomen dat deze ook zouden fuseren. Aan beide adviesraden werd daarom gevraagd wat hun visie was op die voorgenomen fusie.

In zijn **unanieme advies** ging de Minaraad er van uit dat het omgevingsbeleid complex is en op zich heel wat afzonderlijke specialisaties bevat. Bovendien geven de klimaatverandering, de schaarste aan hulpbronnen, enz. aanleiding tot reusachtige transitie-uitdagingen. Tot slot spelen de beleidsontwikkelingen zich af op diverse niveaus: de kernpunten van het beleid zijn van Europese origine, het Vlaams niveau zorgt voor de vertaling, en de realisaties gebeuren op bedrijfsniveau en in de gemeenten.

Om die redenen pleitte de Minaraad er voor dat de Omgevingsraad als missie zou hebben om te adviseren, forum te bieden en te studeren inzake het omgevingsbeleid in al zijn facetten en vanuit een veelheid van standpunten – en dit in functie van (1) de agendering van transities, (2) de discussie over de te nemen beleidsbeslissingen en (3) de operationalisering van besliste transities.

Volgens de Minaraad bestond de meerwaarde van de Omgevingsraad in het agenderen, concipiëren en concretiseren van transities met relevantie voor omgevingsbeleid. Dit zou in hoofdzaak gebeuren via adviezen die problemen verduidelijken en/of oplossingsrichtingen aanreiken, en daarbij visie, integratie en samenhang zouden brengen. Ter ondersteuning van deze activiteit zou de Omgevingsraad ook studies moeten aanleveren of een forumfunctie kunnen vervullen, complementair met vergelijkbare activiteiten in het beleidsdomein.

Om tot een goede opdrachtvervulling te komen zou er een ernstig adviesvraagbeleid nodig zijn. Het beleid zou moeten inzetten op welgekozen, betekenisvolle adviesvragen, die op het juiste moment gesteld worden en over strategische thema's gaan: beslissingsvraagstukken en/of ontwikkelingen die van doorslaggevende invloed zijn op de structuur of de algemene toekomst van een geheel werkveld.

Om de structuur overzichtelijk te houden, pleitte de Minaraad voor een plenaire raad die zou bestaan uit een beperkte groep van vertegenwoordigers uit relevante middenveldorganisaties

en lokale besturen. Tussen die organisaties zou er een niet-bedreigend evenwicht gevonden moeten worden. Middenveldorganisaties die zich inlaten met specifieke niches en deskundigen-experts zouden hun rol kunnen vervullen via de werkgroepen. Het voorzitterschap zou moeten gaan naar een onafhankelijke persoon, op voordracht van de Omgevingsraad.

De toekomstige Omgevingsraad zou moeten komen tot een goede samenwerking met andere strategische adviesraden: bv. de SERV (sociaaleconomische raad), de SALV (landbouwraad) en de MORA (mobiliteitsraad). Voor wat meer operationele of specifieke adviesactiviteiten aangaat (over erfgoedbeleid, dierenwelzijn, maar ook inzake bv. jacht- en bosbeleid) adviseerde de Minaraad om de ondersteuning hiervan te lokaliseren bij de betrokken administraties.

Wat de interne organisatie aangaat vond de Minaraad dat de Omgevingsraad zelf zijn werkzaamheden (plenaire raadsvergadering, werkgroepen, projecten) zou moeten organiseren. Daarnaast wees de Minaraad op het belang van zorgvuldige programmering, wat door te voeren zou zijn in samenspraak met de beleidsmakers. Ook zou er een zorgvuldige agendering nodig zijn van de afzonderlijke adviesprojecten. Bij niet-consensus zou het moeten volstaan om de diverse standpunten te noteren.

## 1.2 Krachtlijn "Klimaat en Energie"

### 1.2.1 [Advies 18|007 over het ontwerp besluit over de waarborgregeling voor het opsporen en winnen van aardwarmte in de diepe ondergrond, van 7 februari 2018](#)

Het eerste [briefadvies](#) in de reeks van de krachtlijn "klimaat en energie" betrof de door Vlaams Energieminister Tommelein op 12 januari 2018 gestelde adviesvraag inzake het ontwerpbesluit over de waarborgregeling voor het opsporen en winnen van aardwarmte in de diepe ondergrond.

Met dit ontwerpbesluit werd vorm gegeven aan de uitvoeringsregels inzake die garantieregeling, i.e. de aanvraagprocedure, het premiepercentage, de in aanmerking komende kosten, de maximale steunintensiteit, de implementatietermijn, de termijn voor de vaststelling van het risico en tot slot over de mogelijkheid tot terugvordering van de steun.

In zijn 3 pagina's tellende, unanieme, advies drukte de Minaraad er zijn waardering voor uit dat er rekening was gehouden met aanbevelingen uit zijn vorig advies, i.e. het advies van 3 oktober 2017 inzake het voorontwerp van decreet betreffende de instelling van een risicoverzekering diepe geothermie, met name de aanbevelingen inzake het verzamelen en publiek beschikbaar stellen van geologische data en de opdeling tussen verschillende geothermie-systemen. De Raad pleitte er echter voor om ook onderscheid te maken tussen gewone en ultradiepe geothermie (dieper dan 4000 meter in de ondergrond). Ultradiepe geothermie heeft weliswaar een groter risicoprofiel, maar kan een belangrijke positieve impact hebben op het verduurzamen van de industriële sector, die immers vaak met zeer hoge temperaturen werkt.

De Raad vond ook dat er moet nagegaan worden in hoeverre het bestaande moratorium op *fracking* voor schaliegas, van toepassing is – en zou ja, van toepassing zou moeten blijven – voor (ultra)diepe geothermie.

Omwille van de beperkte kennis die Vlaanderen heeft over haar ondergrond (>2km diepte), de proefprojectfase van geothermie en de verschillende vraag/nood aan ondersteuningsvormen, beval de Minaraad aan om de resultaten van de lopende proefprojecten af te wachten, vooraleer tot een definitieve regeling te komen. Indien evenwel de piste van de structureel ingestelde gewestwaarborg, zoals die nu voorligt, behouden zou blijven, beval de Minaraad aan hier een evaluatieve component aan toe te voegen.

Tot slot zag de Raad geen reden om aanvragers met expertise uit derde landen niet toe te laten tot dit systeem, tenminste indien die derde landen ook hun steunmechanismen opstellen voor Belgische/Europese Bedrijven.

#### 1.2.2 **Advies 18|008 over het voorontwerp van decreet betreffende de gebouwenpas, van 1 maart 2018**

Het tweede advies dat tot stand kwam in de reeks “klimaat en energie”, was het **advies** dat gegeven werd in antwoord op de door Vlaams Energieminister Tommelein op 2 februari 2018 gestelde adviesvraag over het voorontwerp van decreet betreffende de gebouwenpas.

De gebouwenpas is een geïntegreerd publicatieplatform – dat dus fungeert als een virtuele “informatiekluis” – waarin alle gebouw-, grond- en omgevingsgebonden informatie opgeslagen en uitgewisseld kan worden. Het dossier kan geraadpleegd worden door de eigenaar, of door daartoe geïmmandateerde personen. Het is de bedoeling om in eerste fase te werken met een woningpas, om vervolgens de scope uit te breiden, door de opschaling te maken naar alle gebouwen en door te verbreden wat betreft de types informatie die er opgeslagen worden. Op het moment van het opmaken van voorliggend jaarverslag 2018 is het mogelijk om een en ander al te raadplegen op **het internet**.

Met zijn 3 pagina's tellende, unanieme briefadvies ondersteunde de Minaraad het initiatief om te komen tot een virtuele woningpas/gebouwenpas, aangezien dit instrument het potentieel heeft om uit te groeien tot een basis voor de duurzame renovatie van het Vlaamse gebouwenpark en voor het stroomlijnen van de communicatie hierover met de burger en met overige gebruikers.

De Raad stelde wel vast dat wat voorgelegd was een zeer beknopte decretale basis vormde en beval daarom aan om in de decreettekst te verwijzen naar het algemene lange-termijn-doel, met name een duurzame renovatie van het gebouwenpark, alsook om een voldoende expliciete omkadering mee te geven voor de in het vooruitzicht gestelde *scope*-uitbreidingen.

De Minaraad vroeg ook om te onderzoeken of en hoe het door de drie Gewesten geïntroduceerde instrument voor toetsing van de milieu-impact van alle in een gebouw gebruikte materialen, zou kunnen worden geïntegreerd in de Gebouwenpas. In dit verband herinnerde de Raad ook aan zijn eerdere vragen om de kosten en baten te onderzoeken van het invoeren van het instrument “materialeninventaris” bij omgevingsvergunningplichtige (ver)nieuwbouw.

De Minaraad vond tot slot ook dat er voorkomen moet worden dat personen of instanties (in)direct misbruik zouden kunnen maken van de met dit instrument opgeslagen informatie. Binnen die randvoorwaarde moet er nagegaan worden hoe vastgoedactoren ertoe zouden

kunnen worden gemachtigd om toegang te verkrijgen tot de gegevens van de gebouwenpas. Om een evenwicht tussen privacy, transparantie, gebruiksgemak en ontsluitbaarheid voor geïnteresseerde partijen te realiseren, beval de Minaraad aan te onderzoeken of en in welke mate er gewerkt zou kunnen worden met *blockchain* technologie.

### 1.2.3 [Advies 18|013 over het Voorontwerp Vlaams Energieplan voor de periode 2021-2030, van 21 juni 2018](#)

Het derde advies in de reeks “klimaat en energie” handelde over het voorontwerp Vlaams Energieplan voor de periode 2020-2030. De Minaraad beantwoordde hiermee een op 12 juni door Vlaams Energieminister Tommelein 2018 gestelde adviesvraag. Het 5 pagina’s tellende [advies](#) werd vastgesteld met onthoudingen van Voka, Unizo en Boerenbond.

De Minaraad was er tevreden over dat hij in vroege fase om advies gevraagd werd over dit voorontwerpplan, dat zal dienen als onderdeel van “*de Vlaamse input voor de energie-aspecten van het ontwerp Belgische Nationaal Energie- en Klimaatplan*”. Wat voorgelegd werd bestond uit een nota aan de Vlaamse Regering – waarin toegelicht werd welk tussentijds pad richting 2030 uitgetekend zou worden om Vlaanderen te laten evolueren naar een koolstofneutraal en duurzaam energiesysteem – en een document dat was opgemaakt op basis van de gestandaardiseerde *template* van de Europese Commissie, waarbij er vragen ingevuld moesten worden met betrekking tot de Vlaamse energiebevoegdheden.

In zijn advies beval de Minaraad aan om een verband te leggen tussen het Vlaamse Energieplan en het op te maken Klimaatplan alsook met de plannen van belendende beleidsdomeinen. De Raad wees daarbij op het belang van de vijf dimensies van de Europese Energie Unie: bevoorradingszekerheid, energie-efficiëntie, het koolstofvrij maken van de economie, interne energiemarkt, onderzoek, innovatie en competitiviteit – iets wat met voorliggend plan nog niet helemaal was ingevuld.

De Raad pleitte er ook voor om het systemisch karakter van het voorliggende plan te verbeteren, door in alle onderdelen ervan te werken met een referentiescenario en meerdere beleidsscenario’s, en door voor alle relevante sectoren of problematieken *roadmaps* naar een koolstofneutrale samenleving uit te werken. Bij deze *roadmaps* is het nodig om, in het kader van het algemene doel, de onderlinge samenhang tussen sectoren versterken. De Raad suggereerde verder ook om reeds op voorhand te voorzien in evaluatie- en bijstuurmomenten en ook de betrokkenheid van de *stakeholders* te organiseren.

De Minaraad vroeg ook specifiek om meer harmonisering, overleg en meer samenwerking tussen het Vlaamse en lokale beleidsniveau in het kader van het Belgische NKEP. Afstemming met lokale energie- en klimaatplannen zal er immers mee voor zorgen dat de federale en gewestelijke doelstellingen gehaald worden. Omgekeerd zou ook het lokale niveau voordeel halen uit de afstemming met het Belgische/Vlaamse NKEP, bv. door verdere professionalisering van de lokale plannen.

Tot slot beval de Minaraad aan om het innovatiebeleid en de innovatieve bedrijfsmodellen sterker uit te werken, zowel de nota aan de Vlaamse Regering als in de t.b.v. de Europese

Commissie in te vullen *template*. Slechts zo zal het verband duidelijk worden met het einddoel: het bereiken van een koolstofarme samenleving op lange(re) termijn.

#### 1.2.4 [Advies 18|014 over de betrokkenheid bij het Vlaamse gedeelte van het Geïntegreerd Nationaal Energie- en Klimaatplan, van 21 juni 2018](#)

Het enige advies dat de Minaraad op eigen initiatief uitbracht in het kader van “klimaat en energie”, was een 6 pagina’s tellend [briefadvies](#) over de wenselijke betrokkenheid van het middenveld bij de totstandkoming van het Vlaams gedeelte van het Geïntegreerd Nationaal Energie- en Klimaatplan. Voka, Unizo en Boerenbond onthielden zich bij dit advies.

De Minaraad wees op de in voorbereiding zijnde Europese verordening over de beheersstructuur (*Governance*) van de Energie Unie. Op grond hiervan moeten alle nationale plannen op één lijn gebracht te worden op basis van een tienjarige cycli (vanaf 2021), en dit tegen de achtergrond van de lange termijn doelstelling van het Parijs Akkoord. Daartoe moeten alle Lidstaten een “*Geïntegreerd Nationaal Klimaat- en Energieplan*” (NKEP) opstellen – met doelen en maatregelen voor alle vijf de facetten van de Europese Energie-Unie: bevoorradingszekerheid, energie-efficiëntie, het koolstofneutraal maken van de economie, interne energiemarkt, evenals onderzoek, innovatie en competitiviteit.

De Minaraad wees er op dat de Vlaamse Regering al dikwijls aangekondigd had allerlei *stakeholders* te willen betrekken in de opmaak van de plannen die verband houden met de NKEP. De Minaraad merkte op dat er feitelijk inderdaad een aantal participatietrajecten zijn doorgegaan, maar dat die inspraak sinds de zomer van 2017 omzeggens is stilgevallen. Er werd de Minaraad nu wel op 12 juni jl. om advies gevraagd over het voorontwerp Vlaams Energieplan voor de periode 2021-2030 (zie [advies](#) samenvatting hiervoor). Deze inspraak betrof evenwel slechts een deel van de verwachte inbreng vanuit Vlaanderen voor het Belgische NKEP. De Minaraad vroeg dan ook om snel te zorgen voor een geïntegreerd en volledig Vlaamse ontwerppluk van het NKEP, vooraleer dat ingebracht in de Belgische beslissingsprocessen – ten einde er over te kunnen adviseren. Tot slot verklaarde de Raad ook graag advies te willen geven op de geïntegreerde ontwerpversie van het Belgisch Geïntegreerd NKEP, aangezien de verschillende gefedereerde delen in dit ontwerpplan een impact zullen hebben op het Vlaamse Gewest en zijn *stakeholders*.

#### 1.2.5 [Advies 18|024 over Sporen naar een krachtiger klimaat- en energieplan 2030, van 5 oktober 2018](#)

Op 20 juli 2018 werden het ontwerp Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030 en het ontwerp Vlaams energieplan 2021-2030, onder de vorm van twee conceptnota’s, goedgekeurd op de Vlaamse Regering. Deze plannen waren bedoeld als de Vlaamse bijdragen voor het Nationaal Klimaat- en Energieplan 2030 (NKEP). Over deze ontwerpplannen werd er op 26 juli 2018 door Vlaams Klimaatminister Schauvliege en Vlaams Energieminister Tommelein om advies gevraagd aan de SERV, de SALV en de Minaraad. Een en ander leidde tot een [gezamenlijk advies](#), waarin de twee adviesvragen gezamenlijk werden behandeld.

De algemene conclusie van het 56 pagina’s tellende, unanieme, advies luidde dat de voorgelegde plannen impliceren dat er extra acties, centen, cijfers en draagvlak vrijgemaakt zouden worden

om de energie- en klimaattransitie naar een koolstofarme maatschappij op het juiste spoor te zetten en zo de doelstellingen van het Verdrag van Parijs te realiseren. De raden hadden hierbij duidelijke indicaties dat de intenties en acties uit de plannen zouden tekortschieten: in verhouding tot de uitdaging werden er wellicht onvoldoende nieuwe maatregelen in het vooruitzicht gesteld of versterkingen van bestaande maatregelen voorgesteld.

De raden vroegen dan ook om de plannen én het beleid al in deze legislatuur krachtiger te maken. Dit zou moeten gebeuren door een stevigere onderbouwing, betere processen en een paar forse versnellers voor de transitietrein. De raden adviseerden hierbij om vooral in te zetten op de kilometerheffing voor alle voertuigen, op de versnelde energierenovatie van woningen en op het wegwerken van hinderpalen voor hernieuwbare energie. Ook suggereerden de raden om huishoudens aan te zetten hun totale koolstofvoetafdruk te verminderen, en om bedrijven op positieve manier te stimuleren tot klimaatvriendelijke processen en acties. Verder vonden de raden dat de plannen zouden moeten inzetten op een lange termijn sociaaleconomische strategie, op de overgang naar een klimaatvriendelijker voedselsysteem, en op de transitie naar een circulaire economie, op het beheer van koolstofvoorraden in het kader van een LULUCF-beleid en op een verder doorgedreven digitalisering.

#### 1.2.6 **Advies 18|026 over het voorontwerp van decreet inzake bestemmingsneutraliteit voor winning hernieuwbare energie, van 26 september 2018**

Het laatste advies dat ondergebracht kan worden onder de noemer “klimaat en energie”, was een samen met de SARO uitgebracht [advies](#), naar aanleiding van de door Vlaams Omgevingsminister Joke Schauvliege op 24 juli 2018 gestelde adviesvraag over het ontwerp van decreet inzake de bestemmingsneutraliteit voor hernieuwbare energie. Dit 6 pagina’s tellende advies werd vastgesteld met standpunten van BBL, Natuurpunt, VOKA en Unizo.

Het concept “bestemmingsneutraliteit” betekent dat de ruimtelijke bestemming van een gebied op zich geen weigeringsgrond vormt voor de inplanting van allerhande productie-installaties van de verschillende vormen van hernieuwbare energie of voor de opslag- en de ontsluitingscapaciteit die door lokale productie wordt vereist. Met het voor advies voorgelegde voorontwerpdecreet probeerde men die bestemmingsneutraliteit te verankeren, wat werd gekaderd binnen de ambitie om duurzame energie te stimuleren en om de innovatie van duurzame energietechnieken te bevorderen.

Met hun 6 pagina’s tellende advies ondersteunden de raden de ambitie van de Vlaamse Regering om duurzame energie te stimuleren en de innovatie van duurzame energietechnieken te bevorderen. Zij wezen evenwel op het belang van het BRV en de daaraan verbonden beleidskaders – die vooralsnog niet vastgesteld zijn – om een ernstig oordeel te kunnen vormen over afzonderlijke dossiers indien deze als bestemmingsneutraal moeten opgevat worden. In die context was er in de raden onenigheid over de vraag of het systeem van bestemmingsneutraliteit op dit moment nu wél of níét ondersteund kon worden – met enerzijds een positieve appreciatie van VOKA en UNIZO, anderzijds een negatieve appreciatie van BBL en Natuurpunt.

### 1.3 **Krachtlijn “Materialenbeleid/circulaire economie”**



### 1.3.1 [Advies 18|005 over de startnota voor de milieubeleidsvereenkomst \(MBO\) betreffende de aanvaardingsplicht voor afgewerkte olie, van 2 februari 2018](#)

Het eerste advies in de reeks “materialenbeleid/circulaire economie” handelde over de startnota voor de MBO betreffende de aanvaardingsplicht voor afgewerkte olie. De Minaraad ontving de adviesvraag op 4 januari 2018 vanwege Vlaams Omgevingsminister Schauvliege. De nota vormde het startpunt van de onderhandelingen tussen het Vlaamse Gewest en de sector over een nieuwe en derde MBO en schetste de belangrijkste doelen van het Vlaamse Gewest.

In zijn 2 pagina’s tellende, unanieme, [briefadvies](#) maakte de Minaraad van de gelegenheid gebruik om zijn waardering uit te spreken voor de inspanningen van de betrokken partijen, die er immers toe geleid hebben dat België tot de Europese top behoort wat betreft de behaalde inzamel- en verwerkingsresultaten inzake afgewerkte olie.

De Raad meende dat de recente dalende trend wat betreft de ingezamelde hoeveelheid afgewerkte olie, gedeeltelijk zou moeten omgebogen worden door de opnieuw aantrekkende internationale olieprijs. Een en ander riep bij de Raad evenwel de vraag op hoe men de bescherming van mens en milieu (en dus de toepassing van VLAREM/A) minstens op eenzelfde peil zou kunnen houden, ongeacht de grillige evolutie van de olieprijs. Vanuit deze optiek ondersteunde de Raad het uitgangspunt om de inzameldoelstelling niet te verlagen en de MBO zodanig op te stellen dat het beheersorganisme ertoe gebracht zou worden om extra maatregelen te nemen.

Wat de verwerking van afgewerkte olie aangaat, stelde de Raad vast dat de startnota het voornemen uitdrukte om in de toekomstige MBO de actuele verwerkingsdoelstelling op 85% te behouden (niettegenstaande deze *“jaar na jaar wordt behaald”*). De Raad vroeg dan ook om te onderzoeken onder welke condities het mogelijk zou zijn om minstens de reeds afgelegde weg te handhaven, die immers geleid heeft tot een Europese toppositie. Het zou hierbij belangrijk zijn om de baten voor de sector te garanderen, zonder enige afbreuk te doen aan de milieuaspecten.

### 1.3.2 [Advies 18|017 over het asbest-afbouwbeleid, van 20 september 2018](#)

Over het te voeren asbest-afbouwbeleid brachten de Minaraad, SERV en SALV een [gezamenlijk advies](#) uit, in antwoord op een op 24 juli 2018 door Vlaams Omgevingsminister Joke Schauvliege gestelde adviesvraag. Hoewel de productie en het gebruik van asbest in Vlaanderen al sinds de eeuwwisseling verboden zijn, vormt het asbest dat in allerlei gebouwen is verwerkt nog steeds een belangrijk risico.

In hun 14 pagina’s tellend, unanieme advies verwelkomden de raden dan ook het initiatief om te komen tot een versnelde afbouw van dit resterende asbestpassief. De raden konden zich scharen achter het door de Vlaamse regering verkozen scenario “Vlaanderen asbestveilig in 2040”. Zij stelden evenwel vast dat de invulling die de regering aan dit scenario gaf op bepaalde punten afweek van deze die in het voortraject op zijn merites werd onderzocht.

De raden onderschreven de voorgestelde tweesporenbeleidsaanpak: zowel een bijstelling en uitbreiding van de bestaande regelgeving als het opstarten van een flankerend ondersteunend instrumentarium. De raden waren ook positief over het feit dat men zou willen zoeken naar

wederzijdse versterking met andere beleidslijnen, zoals bv. de grootschalige renovatie van gebouwen die in de toekomst nodig zal zijn vanwege het klimaat- en energiebeleid.

Wat de voorgestelde verplichting aangaat om voor elke risico-constructie – i.e. gebouwen met bouwjaar < 2001 – over een asbestinventaris te beschikken, pleitten de raden voor een uitbreiding van deze inventarisatieverplichting tot verhuur van risico-woningen. Om mogelijke nadelige effecten op de huurmarkt te vermijden zou het evenwel belangrijk zijn dat hiervoor met de vastgoedsector een haalbare overgangstermijn zou worden uitgezet.

De raden wezen op het belang van een goed sloopbeheer – om materiaalkringlopen in de bouwsector beter te sluiten en om blootstellingsrisico's voor werknemers te voorkomen – en vroegen om hierover te overleggen met de federale overheid.

In wat voorligt beperkte de Vlaamse Regering het toepassingsgebied voor het invoeren van een gefaseerde verwijderingsplicht tot publieke risico-constructies. Wat dit betreft wezen de raden op het potentieel van een ambitieus Vlaams klimaat- en energiebeleid om een belangrijke aandrijver te vormen voor het asbestafbouwbeleid. In dit verband wezen de raden op de potentieel cruciale rol van de woningpas en op het belang van een doelgroepgerichte en frequente opvolging van het asbestafbouwbeleid, met bijzondere aandacht voor sociaal kwetsbare groepen. In dit verband onderschreven de raden de in het ontwerp van Vlaams Klimaatbeleidsplan aangekondigde ontwikkeling van een gebouwenpaspoort per gebouw. De daarin vervatte materialeninventaris, die op te maken is vanaf de ontwerpfasen van een constructie, zou toelaten om sneller en gericht in te grijpen, mocht later blijken dat bepaalde van de vandaag gebruikte materialen een gevaar betekenen voor de volksgezondheid.

### 1.3.3 **Advies 18|022 over de Wijziging 7 VLAREMA, van 4 oktober 2018**

Een ander **gezamenlijk advies** met SERV en SALV in de reeks “materialen/circulaire economie” handelde over de wijzigingen die aangebracht worden aan het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (VLAREMA). Het daarop betrekking hebbende ontwerpbesluit werd door Omgevingsminister Schauvliege voor advies voorgelegd op 24 juli 2018.

In hun 22 pagina's tellende, unanieme, advies gingen de raden eerst in op enkele terminologische aanpassingen. Naar aanleiding van de bijstelling van de definitie van “*bouwstof*” wezen de raden op het verschil in behandeling hiervan in VLAREMA versus “*uitgegraven bodem*” in VLAREBO. Bij de definitie van “*voormalige voedingsmiddelen*” vroegen de raden om op een of andere manier te voorzien in een onderscheid tussen deze van dierlijke en deze van niet-dierlijke oorsprong.

De raden gingen akkoord met de invoering van de (lichtere) aanvaardingsplichtconvenanten in plaats van (procesmatig zwaardere) milieugebruiksovereenkomsten, om voor afzonderlijke afvalstromen de producentenverantwoordelijkheid gestalte te geven. Tegelijk (1) vroegen de raden een zekere borging van passende consultatie bij de voorbereiding van dergelijke convenanten, (2) pleitten ze voor terughoudendheid inzake het uitvaardigen van regelgeving over het voorwerp van een lopende convenant, (3) vroegen ze om betere intergewestelijke beleidsafstemming, (4) wezen ze op het belang van de bevordering van *ecodesign* via dergelijke

convenanten, (5) pleitten ze voor een effectieve samenwerking tegen “free-riding”, en (6) vroegen ze een genuanceerde benadering van de plicht tot openbare bevraging analoog aan overheidsopdrachten.

Inzake de invoering van een verplichte selectieve inzameling van organisch-biologische afvalstromen bij bedrijven, situeerden de raden hun discussie tegenover de achtergrond van de Europeesrechtelijke verplichting die wat dat betreft tegen 31 december 2023 voor alle bedrijven zou gelden. Voor de Raden was het dus de vraag welke bedrijfscategorieën in een vroegere fase onder die verplichting zouden moeten vallen, en waarom.

De raden ondersteunden het voornemen om te komen tot een verbeterde selectieve inzameling van bedrijfsafvalstoffen, maar vroegen om een code van goede praktijk. Wat de bijstelling van bestaande stortverboden aangaat vroegen de raden een bijkomende uitzondering, met name voor recyclageresidu's uit fysicochemische grondreiniging. Bij de bestaande lijst verbrandingsverboden vroegen de raden verduidelijking resp. verbreding voor grofvuil en voor houtafval. Een code van goede praktijk zou ook hier nodig zijn nodig en de congruentie tussen VLAREMA en VLAREM zou moeten worden bewaakt.

Tot slot gingen de raden in op een reeks wijzigingen in verband met verpakkings- en zwerfvuilbeleid. Bij het verbod op de gratis uitdeling van draagtassen vroegen de raden om een relevante prijsdrempel. Inzake de nieuwe voorwaarden voor het gebruik van cateringmateriaal werd er een gedifferentieerd, realistischer tijdsplan gevraagd. Wat de nieuwe voorwaarden voor het gebruik van kunststoffen afvalzakken aangaat drukten de raden de zorg uit dat er voldoende *post-consumer* kunststoffen voorhanden zouden moeten zijn om te recyclen. Bij de nieuwe voorwaarden voor het gebruik van stickers op groenten en fruit vroegen de raden om de maatregel te heroverwegen en haalbare oplossingsrichtingen te bedenken.

## 1.4 Krachtlijn “Klassiek milieubeleid”

### 1.4.1 Achtergrondnota 18|004 over Hemelwater, van 25 januari 2018.

Het eerste werkstuk in de reeks “klassiek milieubeleid” betrof een op eigen initiatief uitgebracht [achtergronddocument](#) over de problematiek van verwerking van hemelwater in het waterbeheer. De problematiek van de verharde oppervlakten in het waterbeheer is al enige tijd aan de orde. Reeds in 2008 had het Vlaams Parlement gevraagd naar een maximale afkoppeling en gemaximaliseerd hergebruik van hemelwater, naast stimulering van infiltratie en de invoering van een eventuele regulerende en vermijdbare heffing op niet van de riool afgekoppelde verharde oppervlakten. In een resolutie van het Vlaams Parlement in 2011 vroeg het Vlaams Parlement te onderzoeken welke (combinatie van) instrumenten het best geschikt zouden zijn – bv. financiële instrumenten zoals heffingen of subsidies, gemeentelijke hemelwaterplannen – voor waterbeheersing.

De hemelwaterstudie ging uitvoerig in op de verschillende aspecten van deze problematiek. Ze is opgemaakt onder verantwoordelijkheid van het secretariaat van de Minaraad, en was bedoeld als informatief achtergronddocument bij mogelijke verdere werkzaamheden van de Raad. Deze studie beoogde dus niet om aanbevelingen of adviestekst te bevatten, en is niet bindend voor de raadsleden of de raadsorganisaties.

#### 1.4.2 [Advies 18|012 over het beperken van waterschaarste en het minimaliseren van de gevolgen van droogte, van 21 juni 2018.](#)

In dit 2 pagina's tellende [briefadvies](#) op eigen initiatief stond het droogterisico centraal – bij terugkerende of aanhoudende droogte dreigt immers waterschaarste. In de loop van het voorjaar van 2018 hadden vertegenwoordigers van de CIW en van de strategische adviesraden elkaar in twee overlegvergaderingen ontmoet – overlegmomenten waarbij onder meer ook de verdrogingsproblematiek op de agenda stond. Deze vergaderingen leidden bij de strategische adviesraden tot een aantal inzichten inzake deze component van het waterbeleid en over de procesmatige aanpak ervan. De Minaraad stemde in met wat vernomen werd over de procesmatige kant van de zaak. Wat de substantiële kant aangaat: uit de maandelijkse rapportering was gebleken dat de diverse indicatoren die de toestand opvolgen tot en met de lente van 2018 een vrij normaal beeld schetsten. Desondanks vroeg de Raad om niet uit te gaan van een comfortsituatie en alert te blijven bij de uitwerking van het crisisbeheer. Voor de langere termijn (waterplanning) suggereerde de Raad om alle opportuniteiten aan te grijpen om het droogterisico binnen de perken te houden.

#### 1.4.3 [Advies 18|018 over het verzameldecreet omgeving, natuur en landbouw, van 20 september 2018,](#)

De adviesvraag over het verzameldecreet werd gesteld door Vlaams Omgevingsminister Schauvliege, op 18 juli 2018. De Minaraad en de SALV brachten een 12 pagina's tellend [gezamenlijk advies](#) uit over deze zaak.

Met dit advies werd enkel ingegaan op de hoofdstukken uit het Verzameldecreet die de raden wensten te commentariëren: wijzigingen aan het veldwetboek, de wet onbevaarbare waterlopen, het bosdecreet, jachtdecreet, natuurdecreet én het wijzigingsdecreet natuur en bos uit 2014; het decreet lokale adviescommissie en decreet water bestemd voor menselijke aanwending; het decreet identificatie landbouwers, exploitaties en landbouwgrond, en het decreet landbouw- en visserijbeleid. Op één punt van dit advies – dat eerder onder de krachtlijn “biodiversiteit” van dit jaarverslag thuishoort – werd er geen unanimititeit bereikt, met name betreffende de discussie over wat er dient te gebeuren indien een natuurbestuurder niet wenst te reageren op een evaluatieverslag en wenst uit te stappen uit het natuurbestuurplan dat hij/zij onderschreven heeft.

#### 1.4.4 [Advies 18|021 over het Vlaams luchtbeleidsplan 2030, van 4 oktober 2018](#)

Een volgend [gezamenlijk advies](#) met SERV en SALV handelt over het Vlaams luchtbeleidsplan. Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw Joke Schauvliege had op 24 juli 2018 de mening van de adviesraden gevraagd over dit plan.

In hun 30 pagina's tellend consensusadvies was de bevinding van de raden dat het Vlaams luchtbeleidsplan zijn verdiensten heeft, zowel wat betreft planopbouw, de aandacht voor interacties met andere beleidsthema's, de gestelde doelen evenals het naar voor schuiven van een aantal veelbelovende maatregelen. Vastgesteld werd evenwel dat het ontwerpplan nagenoeg geen informatie bevatte over de kosten en baten van de voorgestelde maatregelen. De raden vroegen om hierover klaarheid te scheppen.

De Raden stelden ook vast dat het lopende en geplande beleid zou zorgen voor een verbetering van de luchtkwaliteit, maar dat dit niet steeds zou volstaan voor het halen van de doelstellingen op korte, middellange (2030) en lange termijn (2050, met als referentie de WHO-advieswaarden). De raden vonden het belangrijk dat de focus gelegd zou worden op de belangrijke bronnen en generiek beleid, dat het lokaal beleid ondersteunt zou worden, en dat er aandacht zou zijn voor kwetsbare groepen en of mensen die veel worden blootgesteld.

De raden steunden het in het plan geformuleerde engagement tot de invoering een slimme kilometerheffing voor lichte voertuigen. Bij de vergroening van de voertuigen zou volgens de raden rekening moeten gehouden worden met de volledige levenscyclus van brandstoffen en voertuigen. Wat de huishoudens aangaat was de bevinding van de raden dat de belangrijkste uitdaging gelegen was bij de emissies door verbranding van hout in houtkachels. Voor wat de landbouwsector betreft, drukten de raden hun appreciatie uit voor de mate waarin de maatregelen in dit verband werden uitgewerkt. Aangezien de introductie van luchtwassers een centrale rol zou spelen in de reductie van de ammoniakuitstoot, vroegen de raden dat de uitvoering van deze maatregel van nabij gevolgd zou worden en dat er over gewaakt zou worden dat bestaande stallen zouden worden aangepast conform de best beschikbare technieken.

#### 1.4.5 [Advies 18|023 over de “VLAREM-trein” van 2017, van 5 oktober 2018](#)

Een ander gezamenlijk advies met de SALV ging over de ontwerp “VLAREM-trein 2017” – i.e. de in 2017 uitgewerkte jaarlijkse lijst besluitmatige wijzigingen in de milieureglementering. Ook wat dit betreft kwam de adviesvraag vanwege de Vlaams minister Joke Schauvliege. Een en ander leverde een 4 pagina’s tellende briefadvies op.

De Minaraad en SALV gingen in hun [advies](#) in ruime mate akkoord met de voorgestelde wijzigingen maar hadden nog enkele vragen en opmerkingen bij een aantal van de voorgestelde wijzigingsartikelen, die met name handelen over (\*) de opslag van PMD in zakken en KGA op het recyclagepark, (\*) de invoering van een  $\Delta 3^{\circ}\text{C}$  voor lozingen in het oppervlaktewater bij warmterecuperatie aan de hand van een warmtewisselaar en (\*) de geldigheid van de analyse van een bodemstaal. In dit adviesproces werd er geen eensgezindheid bereikt over het voorstel tot vrijstelling van een omgevingsvergunning van het plaatsen van een afvalcontainer op privaat domein kleiner dan  $20\text{m}^2$ . De vakbonden onthielden zich bij het gehele advies.

#### 1.4.6 [Advies 18|027 over de geluidsactieplannen, van 20 december 2018](#)

Het laatste advies in de reeks “klassiek milieubeleid” was het met de SERV [gezamenlijk vastgestelde advies](#) over de geluidsactieplannen, die opgemaakt worden in de uitvoering van Richtlijn 2002/49/EG inzake de evaluatie en de beheersing van omgevingslawaaï. Om de vijf jaar worden deze plannen geactualiseerd. Nu lagen er zes geluidsactieplannen voor, op basis van geluidsbelastingkaarten van 2016, en voor de periode 2019-2023: voor de belangrijke wegen, voor het spoorverkeer, voor de luchtvaart en voor de agglomeraties groter dan honderdduizend inwoners (Antwerpen, Gent en Brugge). De Minaraad en de SERV ontvingen hierover een adviesvraag op 21 november 2018 en stelden een beknopt consensus-briefadvies vast over deze zaak.

De raden wezen in hun advies op de ernst van de problematiek van geluidshinder in Vlaanderen, waarbij vooral een toenemende blootstelling aan verkeersgeluid aan de orde is. Hun advies schaarden de raden zich achter het voorgestelde driesporenbeleid: het oplossen van knelpunten, voorkomen van nieuwe knelpunten en het beschermen van stille gebieden. Ook hier vroegen de raden concreet inzicht in de kosten en de baten van de voorgenomen maatregelen voor de komende planperiode.

De raden vonden het logisch dat in de volgende jaren prioriteit wordt geven aan de meest problematische knelpunten, maar vroegen een versnelling van de aanpak, aangezien gebleken is dat heel wat van die prioritaire locaties nog in de onderzoeksfase zitten. Voor de autowegen was er slechts een prioriteitenlijst is voor de periode 2019-2020: deze lijst zou moeten worden uitgebreid tot 2023.

Aangezien er bij investeringen in geluidsmilderende maatregelen tot dusverre niet geput werd uit de inkomsten uit de reeds van kracht zijnde kilometerheffing voor vrachtwagens, pleitten de raden ervoor dat er bij nieuwe besluitvorming ingezet zou worden op investeringen ter realisatie van de geluidsactieplannen, als invulling van het beginsel “de vervuiler betaalt”. Meer ten gronde accentueert de geluidsproblematiek – dat immers wordt veroorzaakt door een al te fijnmazig wegennet enz. – het belang van een betere ruimtelijke ordening en dus van een operationeel BRV.

Wat het actieplan Luchthaven Brussel-Nationaal betreft, wezen de raden op het belang van de opmaak van een samenwerkingsakkoord tussen het federale niveau en de gewesten, met het oog op een langetermijnstrategie. Op die manier zou men moeten komen tot meer samenhang tussen de vliegroutes, de geluidsreglementering en de exploitatiemogelijkheden voor de luchthaven.

## 1.5 Krachtlijn “Biodiversiteit/ecosystemen”

### 1.5.1 [Advies 18|003 over het voorontwerp van decreet tot wijziging van decreten met het oog op verhoogde toegankelijkheid van bossen en subsidiëring van bebossing, van 25 januari 2018](#)

De adviesvraag over de decreetwijzigingen die doorgevoerd werden ter verhoging van de toegankelijkheid van openbare bossen en natuurdomeinen, werd op 15 januari 2018 gesteld door Vlaams Omgevingsminister Schauvliege. Aldus werd er een [advies](#) bekomen van een tiental bladzijden, waarbij Voka, Unizo en Boerenbond zich onthielden.

De Minaraad erkende het belang van de specifieke vraag naar meer speelgroen voor de jeugd, maar wees er op dat er geen evaluatie voorgelegd werd ter onderbouwing van het dossier, bv. inzake een te laag bezoekerspercentage of betreffende de oorzaken hiervan. In elk geval was de raad van mening dat de oplossing niet zou gevonden moeten worden in een nieuwe regeling, aangezien men ook met het huidige instrumentarium een verhoogde toegankelijkheid kan genereren. Wat dus nodig zou zijn, was een inhaalbeweging in het opmaken van concrete toegankelijkheidsregelingen, in dialoog met de jeugdsector.

Wat de voorgestelde regeling zelf aangaat, was de Minaraad van mening dat er onvoldoende rekening is gehouden met de juridische en praktische gevolgen van het voorstel: reeds door de

aankondiging van het voorstel is er op het terrein verwarring ontstaan, bv. vanwege het onderscheid tussen openbare en private natuurterreinen.

Daarnaast bevatte het voorontwerpdecreet ook een voorstel voor verhoging van bebossingssubsidies. De Minaraad verklaarde zich principieel voorstander van het stimuleren van bebossing, maar gaf mee dat de voorgestelde wijzigingen waarschijnlijk niet tot de beoogde bosuitbreiding zou bijdragen. Met deze wijziging zou er immers verdere complexiteit toegevoegd worden aan het systeem van boscompensatie, bosbehoud en bosuitbreiding.

#### 1.5.2 **Advies 18|011 over de toekomst van voeding en landbouw, van 26 april 2018**

Dit samen met de SALV vastgestelde **advies** op eigen initiatief werd gegeven naar aanleiding van de door de Europese Commissie uitgebrachte voorstellen tot hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB): hoofdbedoeling van het advies was om aanbevelingen te geven met betrekking tot het onderhandelingsmandaat van de Belgisch/Vlaamse zetel in de Europese landbouwraad. Beide raden vroegen, met dit 16 pagina's tellende advies, in essentie om te pleiten voor een GLB dat betere resultaten zou opleveren op het vlak van landbouwinkomensvorming en milieuprestaties. Meer concreet vroegen beide raden dat de Vlaamse Regering het volgende zou bepleiten:

- Een meer integrale en samenhangende omzetting van de *Sustainable Development Goals*;
- Kwaliteitsgaranties met betrekking tot de vergrote beleidsruimte voor de lidstaten;
- Performante instrumenten voor marktwerking en risicobeheer, incl. een behoorlijke vergoeding voor maatschappelijke diensten;
- Een pluralistisch en proactief innovatiebeleid dat *lock-ins* vermijdt en, zo nodig, steun biedt voor reconversie en exnovatie;
- Duidelijke klimaat-, milieu- en natuurdoelen in de nationale strategieën, met degelijke opvolging van de resultaten;
- Een verbeterde focus op jonge starters;
- Een beleid ten aanzien van consumenten, met stimuli voor aankoopgedrag dat kwaliteitsvolle en duurzame landbouwproductie bevordert.

#### 1.5.3 **Advies 18|016 over de Genetische rijkdommen - Protocol van Nagoya, van 20 september 2018**

Het tweede met de SALV samen uitgebrachte **advies** in de rij “biodiversiteit/ecosystemen” handelde over de door Omgevingsminister Schauvliege op 23 juli 2018 gestelde adviesvraag over het voorontwerp van decreet betreffende de toegang tot genetische rijkdommen en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen die voortvloeien uit hun gebruik. Het resultaat was een beknopt briefadvies.

De raden onderschreven de basis en de doelstellingen van de Conventie over Biologische Diversiteit en het daaruit voortvloeiende Protocol van Nagoya: een billijke verdeling van voordelen uit het gebruik van genetische rijkdommen, evenals het behoud van de hieraan ten grondslag liggende biologische diversiteit en het duurzaam gebruik ervan. De raden wezen op het belang van een degelijke en tijdige implementatie van deze regelgeving en vroegen om over de implementatie blijvend af te stemmen met de verschillende gewesten en het federaal niveau,

met het oog op eenzelfde regeling voor geheel België. De raden waren van mening dat er voor de uitvoering van deze regelgeving een minimum aan mensen en middelen vereist zou zijn - wat de raden tot de vraag bracht of het wel de geschikte keuze was om het ANB als toezichthoudende overheid aan te duiden. In elk geval zou er stevig moeten ingezet worden op netwerking met en samenwerking tussen de administraties en diensten die door de problematiek gevat zijn.

#### 1.5.4 **Advies 18|019; over de bescherming waardevolle bossen, van 20 september 2018**

Het laatste advies in het themabereik van “biodiversiteit/ecosystemen” ging over de bescherming waardevolle bossen. Aanleiding hiervan was een op 23 juli 2018 door Omgevingsminister Schauvliege gestelde adviesvraag over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het Bosdecreet van 13 juni 1990, wat de bescherming van waardevolle bossen betreft. Het bekomen **advies** telde 8 pagina’s en bevatte bij diverse kwesties uiteenlopende standpunten.

Algemeen vond de Minaraad het positief dat er verder werk zou worden gemaakt van een nieuwe regeling voor het beter beschermen van bossen. De Raad had evenwel vragen bij de impact van deze regeling en de afstemming met andere beleidsvelden. Bovendien werd de voorgestelde regeling complex bevonden. De Minaraad gaf dan ook als aanbeveling dat het bosbeleid (en bij uitbreiding het natuur- en omgevingsbeleid) in zijn totaliteit zou moeten worden bekeken, zodat een maatregel gericht op één bepaalde doelstelling geen hypotheek zou leggen op de realisatie van andere doelstellingen.

De raden stelden verder vast dat er in wat voorligt geen criteria werden vooropgesteld voor de opmaak van een beslissingskader inzake het nemen van beslissingen over de ontheffingen. De Raad vroeg om hierover duidelijke en transparante regels vast te stellen. Finaal zou het beschikbare budget bepalend zijn voor het al dan niet of slagen van dit voorstel van voorontwerp. Het was voor de Raad moeilijk om in te schatten of er voldoende middelen voorhanden zouden zijn om te komen tot een afdoende bescherming van (kwetsbare) bossen en tot de effectieve doorwerking van dit voorstel in de praktijk.

#### 1.5.5 **Afhandeling van voor advies voorgelegde reservatendossiers**

Over de “onder het oude regime” te erkennen reservaten – reservaten waarvan de erkenningsaanvraag is ingediend geworden voor de recente hervorming van het natuurbehoudsrecht doorwerking kreeg – wordt telkens aan de Minaraad advies gevraagd. Sinds vanouds geeft de Minaraad geen advies over concrete dossiers. Wel verschaft het de gelegenheid aan zijn raadsorganisaties om in te spreken op de voorgelegde dossiers.

In 2018 werden er aldus in totaal 49 reservaten afgehandeld: telkens werd een brief geschreven naar het Agentschap voor Natuur en Bos, met mededeling dat de Minaraad als zodanig niet zou adviseren, maar met toevoeging van de door raadsorganisaties ingebrachte standpunten bij het concrete dossier dat aan de orde was.



## 2 Visievorming en verkenning in 2018

In 2018 ondernam de Minaraad, aansluitend bij zijn wettelijke opdracht, verschillende initiatieven om bij te dragen tot het vormen van een beleidsvisie, om de maatschappelijke ontwikkelingen te volgen en te interpreteren, en om reflecties aan te leveren bij het beleid. Dit gebeurde onder meer in de vorm van een aantal overlegactiviteiten en evenementen.

Zoals vanouds, gebeurde een belangrijk deel van deze visievorming in de vorm van semipublieke hoorzittingen: hoorzittingen t.b.v. de raadsorganisaties waarbij ook geïnteresseerde experts worden uitgenodigd. Een ander aandeel van deze visievorming gebeurde sinds 2018 in de vorm van interne briefing nota's die opgemaakt werden door het secretariaat.

### 2.1 Verkenningen bij de krachtlijn "Bestuurskwaliteit"

Op 8 maart 2018 bracht het secretariaat een interne **(proef-)Briefing nota** uit in verband met het Vlaams 2030 doelstellingenkader "Vizier 2030", waarvan vermoed werd dat hierover een adviesvraag zou volgen. Bedoeling van dit doelstellingenkader is om te komen tot een reeks algemene regeringsdoelen, die gealigneerd zouden zijn met de *Sustainable Development Goals* en met de dimensies en randvoorwaarden van de Visie 2050. Met deze *briefing* nota werd informatie aangeleverd die nuttig ingezet is geweest bij het voorbereiden van het onder [1.1.3.] beschreven Advies 18|010, van 26 april 2018, over "VIZIER 2030".

Elke zes maanden organiseert de Minaraad samen met het VLEVA (het Vlaamse Europees Verbindingsagentschap) en met de permanente vertegenwoordiging bij de EU van het dpt. Omgeving, **een openbare hoorzitting** over de Europese milieu- en energie-actualiteit. Telkens wordt er ook een thema opgepikt dat meer in de diepte wordt behandeld. Op de hoorzitting van 3 juli 2018, door een kleine 100 geïnteresseerden bijgewoond, ging het over "*Duurzaam financieren: is groen het nieuwe goud?*". Op 8 maart 2018 had de Europese Commissie immers het actieplan "*duurzame groei [te] financieren*" uitgebracht, in de vorm van een mededeling, waarna meteen ook drie daarmee verband houdende ontwerpverordeningen waren voorgesteld. Na de gebruikelijke actualiteitsoverzichten vanwege Jan Haers, en Marjan Decroos, resp. Energie-attaché en Milieuattaché Departement Omgeving (AAVR EU), volgde er een *Keynotespeech* over *sustainable finance* door Julian McLachlan, Europese Commissie (DG Milieu), waarna er ook een uiteenzetting vanwege Nathalie Boucqey inzake het FRDO-advies over het nationaal investeringspact

De daarop volgende **Briefing nota 06**, aan de raadsleden overgemaakt op 24 september 2018, ging verder door op het plan van de Europese Commissie. De *briefing* was mede gebaseerd op de verrichtingen van **een conferentie** die de Duitse collega's van de *Rat für Nachhaltige Entwicklung* hierover mede-organiseerden in Frankfurt. Op deze conferentie werd gediscussieerd over de voorstellen van de Commissie, en over de implicaties hiervan voor het Duitse financiële systeem. Een en ander werd weergegeven in die *briefing*. Aan het einde van het document werd een korte schets gegeven van mogelijke implicaties voor het investerings- en klimaatbeleid in het federale België en voor het Vlaamse Gewest.

### 2.2 Verkenningen bij de krachtlijn "Klimaat en Energie"

Elke zes maanden organiseert de Minaraad samen met het VLEVA (het Vlaamse Europees Verbindingsagentschap) en met de permanente vertegenwoordiging bij de EU van het Dpt. Omgeving, [een openbare hoorzitting](#) over de Europese milieu- en energie-actualiteit. Telkens wordt er ook een thema opgepikt dat meer in de diepte wordt behandeld. De hoorzitting van 18 januari 2018, die door meer dan 100 geïnteresseerden werd bijgewoond, had zowel de stand van zaken inzake ETS als de toekomstige lastenverdeling voor non-ETS als onderwerp. Ook hier verzorgden Jan Haers en Marjan Decroos (Vlaamse Overheid - Departement Omgeving/AAVREU) een actualiteitsoverzicht van het Europese energie- resp. het milieubeleid. Vervolgens gaf Jos Delbeke, Directeur-Generaal van DG CLIMA, een uiteenzetting met als titel “*De sterkte van het Europese emissiehandelssysteem en de lastenverdeling non-ETS*”, waarna Stefanie Corens, raadgever bij het secretariaat van de Minaraad, haar inschatting meegaf inzake “*het Vlaams klimaat- en energiebeleid binnen een federale, Europese en multilaterale context*”.

Op 15 mei 2018 organiseerde de Minaraad, in Brussel, samen met en t.b.v. de EEAC (de *European Environment and Sustainable Development Advisory Councils*) [een besloten workshop](#) inzake opportuniteiten in de energietransitie in de industriële sector. De sessie vertrok bij de vaststelling dat de energie-intensieve industrieën in Europa – staal, aluminium, cement, chemie, raffinaderijen – meer dan 30.000 Europese bedrijven omvatten en goed zijn voor 4 miljoen jobs. Hoewel de uitstoot van broeikasgassen uit deze sectoren verminderd is, gaat het nog steeds om ¼ van de Europese emissies. De in dat verband benodigde emissiereducties moeten op dusdanige wijze worden doorgevoerd, dat de concurrentiepositie van deze sectoren op de wereldmarkt niet in het gedrang komt. De (twintigtal) deelnemers aan deze *workshop* bediscussieerden deze problematiek op grond van drie uiteenzettingen: (1) Christian Egenhofer (CEPS), “*What is the role of energy-intensive industries in the sustainable low-carbon economic future of the EU and its Member States?*”, (2) Sascha Samadi, Wuppertal Institute, “*What actions need to be taken to ensure a successful industrial transformation process?*” en (3) Titas Anuskevicius (Europese Commissie), “*What mix of government policies is needed to achieve low-carbon production by the energy-intensive industries?*”.-

Aan het einde van het jaar, op 18 december 2018, werd de [Briefing nota 08](#) uitgebracht, betreffende het speciaal IPCC Rapport. Dit 15de IPCC rapport, van 6 oktober 2018, gaat zowel over de effecten, kwetsbaarheden en bijbehorende risico's van de huidige klimaatsopwarming als over toekomstige temperatuurstijgingen van 1,5° en 2°Celsius. Daarnaast wordt ook een overzicht gegeven van de hoeveelheid broeikasgassen die in totaal nog kunnen worden uitgestoten om de temperatuur niet verder te laten stijgen dan 1,5 graden. Het IPCC ziet een oplossing in mitigatie- en adaptatiestrategieën die gericht zijn op snelle, geïntegreerde en ingrijpende systeemtransities inzake energie, landgebruik, industrieën en steden. Dit vergt ook een belangrijke toename (opschaling) van investeringen ten gunste van deze transities. (Bijkomende) vertragingen in het verminderen van de uitstoot doet het vooruitzicht op het meest aantrekkelijke scenario, met name beperking tot 1,5°C, alsmaar kleiner worden.

### 2.3 Verkenningen bij de krachtlijn “Materialenbeleid/circulaire economie”

Op 17 mei 2018 organiseerde de Minaraad een [openbare hoorzitting](#) rond de Werkzaamheden Steunpunt “*Duurzaam Materialenbeheer in een circulaire economie*”. Op dit event, dat werd bijgewoond door een twintigtal deelnemers, gaven vertegenwoordigers van het Steunpunt

Circulaire Economie – de tot 2021 ingestelde opvolger van het Steunpunt Duurzaam Materialenbeheer SuMMA – toelichting bij de reeds uitgevoerde en nog geplande werkzaamheden. Prof. dr. ir. Karel Van Acker, KU Leuven *Materials Research Centre* en steunpuntpromotor, gaf een algemene toelichting bij de doelstellingen van het steunpunt. Luc Alaerts, steunpuntmanager, gaf vervolgens een meer gedetailleerde toelichting bij het onderzoeksprogramma; ook gaf hij toelichting bij de geplande korte-termijnopdrachten voor 2018. Tot slot ging John Wante, Hoofd van de Dienst Beleidsinnovatie van OVAM, in op de recentste inzichten over het meten van de circulaire economie en de impact op het klimaat.

Tijdens de zomer, op 4 en 12 juli 2018, werden er t.b.v. de raadsorganisaties drie interne *briefing* nota's uitgebracht:

- **Briefing nota 03** ging over het EU-afvalwetgevingspakket. Op 22 mei 2018 keurden de EU-lidstaten het afvalwetgevingspakket, als onderdeel van het bredere Europese circulaire economie beleid, definitief goed. In de briefing nota werd ingegaan op de wijzigingen van de Kaderrichtlijn Afval EC/2008/98, de Verpakkingsrichtlijn EC/94/62, de Stortrichtlijn EC/99/31, alsook op de (niet-inhoudelijke) wijzigingen van de Autowrakken- (2000/53/EG), Batterijen- (2006/66/EG) en AEEA-richtlijn (2012/19/EU). De wijzigingen van de Kaderrichtlijn Afval gegroepeerd in vier thema's: wijzigingen met betrekking tot i) het begrippenkader (en dus het toepassingsgebied); ii) de striktere toepassing van de afvalhiërarchie; iii) de toepassing van UPV-regelingen; iv) de berekenmethode voor recyclagedoelstellingen.
- **Briefing nota 04** handelde over de relatie tussen het beleid gericht op circulaire economie en klimaatbeleid. Ter voorbereiding van de adviesvraag over het Vlaams deel van het geïntegreerd klimaat- en energieplan, maakte het secretariaat deze *briefing* op, met een algemene verkenning van de mogelijke bijdrage van de circulaire economie tot het behalen van de klimaatdoelstellingen. Er werd vertrokken bij de vaststelling dat onze omgang met materialen een groot deel van de broeikasgasemissies bepaalt, en dat circulaire strategieën kunnen bijdragen tot het verminderen van broeikasgasemissies. Er werd afgesloten met enige suggesties inzake het fiscaal en wettelijk kader.
- **Briefing nota 05** ging door met praktijkvoorbeelden inzake circulaire economie en klimaatbeleid. Deze briefing omvat een bundeling van concrete voorbeelden waaruit het mitigatiepotentieel van een transitie naar circulaire economie moet blijken. Er werd doorgedaan op mogelijkheden tot CO<sub>2</sub>-reductie door levensduurverlenging, door remanufacturing, door gedeeld (her)gebruik, door recycling en/of door circulair ruimtegebruik.

#### 2.4 Verkenningen bij de krachtlijn "Klassiek milieubeleid"

De Minaraad organiseerde op 14 maart 2018 een **studiedag** rond het thema luchtkwaliteit, met als titel: "*Emissies verkeer en houtverbranding: tijd voor ingrijpend beleid*". Een honderdtal geïnteresseerden namen deel aan dit event; De luchtkwaliteit in Vlaanderen is er de voorbije twintig jaar sterk op vooruitgegaan. Toch blijven de polluenten fijn stof en stikstofdioxide blijven problematisch. Deze hoorzitting stond in het teken van twee belangrijke bronnen van deze polluenten: verkeer en houtverbranding. Topics van de hoorzitting waren o.a. de Europese productnormering inzake lichte voertuigen (met Zlatko Kregar and Dilara Panagiota, DG ENV

and DG Internal Market, Europese Commissie), de verkeersemisies in Vlaanderen (sprekers: Koen Toté, Diensthoofd lucht, VMM, en Frans Fierens, IRCEL), de modellering waarmee luchtkwaliteit wordt opgevolgd evenals de hoge resolutie NO<sub>2</sub>-kaarten die in dit verband worden opgemaakt (ingeleid door Wouter Lefebvre, VITO), de eerste resultaten van de Antwerpse lage-emissiezone (toegelicht door Filip Lenders, Projectleider LEZ Antwerpen) en, tot slot, de problematiek van de houtverbranding in Vlaanderen. (met Jordy Vercauteren, Dienst Lucht, VMM, Francies Van Gijzeghem, Projectleider BIO-Energie platform, en Mirka Van der Elst, Dpt. Omgeving, Afdeling Energie, Klimaat en Groene Economie).

Op 21 juni 2018 werd, ter gelegenheid van het op pensioen gaan van secretariaatslid ir. Dirk Uyttendaele, een **bloemlezing** uitgebracht van de door hem tijdens zijn professionele carrière bij de Minaraad geredigeerde adviezen. Met deze bloemlezing wordt een mooi overzicht geboden van de ontwikkelingen in het waterbeleid in de afgelopen decennia.

Over de stand van uitvoering van de Kaderrichtlijn Water werd, samen met de EEAC (de *European Environment and Sustainable Development Advisory Councils*), een **symposium** georganiseerd te Brussel op 26 juni 2018. Deze zitting was gebaseerd op een eraan voorafgaande **exploratory note**, en werd bijgewoond door een 25-tal experts en betrokkenen uit het Europese niveau, uit Vlaanderen en uit andere Lidstaten. Het event sloot aan bij een evaluatieproces dat de Europese Commissie opgestart heeft: de zgn. *fitness check* van de Kaderrichtlijn. Bovendien is er de vaststelling dat de meeste Lidstaten de beoogde “goede toestand” van alle waterlichamen niet binnen afzienbare tijd (i.e. 2027) zullen behalen. De deelnemers bespraken de verschillende mogelijke verklaringsgronden voor het gegeven dat de “goede toestand” niet tijdig zou behaald worden, en wat hieraan gedaan zou kunnen worden.

Een derde event was een veeleer **besloten hoorzitting** over het thema “adaptatiebeleid”. Deze zitting ging door op 4 oktober 2018 en werd door een tiental representanten van raadsorganisaties bijgewoond; ook deelnemers van de SALV en SERV waren uitgenodigd. Griet Verstraeten, van de Afdeling Energie, Klimaat en Groene Economie van het Departement Omgeving, gaf met een uitvoerige presentatie inzicht in de stand van zaken van de voorbereiding van de opmaak van het in de loop van 2019 vast te stellen adaptatieplan.

In november 2018 werd dan t.b.v. de raadsorganisaties de interne **Briefing nota 07** inzake Adaptatiebeleid uitgebracht. Deze *briefing* nota was bedoeld als een eerste achtergronddocument voor de bespreking binnen de Minaraad van (de werkzaamheden rond) het tweede Vlaamse adaptatieplan. De nota schetste (1) het Europese en internationale beleidskader voor dit plan (wettelijke en andere bepalingen), gaf (2) een overzicht van de aanbevelingen / *best practices* uit documenten van Europese en internationale oorsprong en (3) gaf een beknopt overzicht van de situatie in België en Vlaanderen. Met deze nota werden meteen ook enkele mogelijke invalshoeken aangereikt voor de raadswerkzaamheden inzake adaptatiebeleid.

Op 20 december 2018 volgde dan, voor een tiental representanten van raadsorganisaties, de **interne hoorzitting** inzake het-Sigma-plan, als mogelijk voorbeeld van voor adaptatiebeleid passende *governance*. Het oorspronkelijk Sigma-plan werd opgemaakt in de jaren '70 van vorige eeuw, met het oog op de beheersing van overstromingen; in het eerste decennium van deze eeuw werd het plan grondig bijgesteld, om rekening te kunnen houden met de voorspelbare

gevolgen van klimaatverandering. Ir. Hans De Preter, Celhoofd Investerings binnen de afdeling Zeeschelde-Zeekanaal van de Vlaamse Waterweg, gaf een uitvoerige reconstructie van de processen die geleid hebben tot het Sigma-plan en de uitvoering ervan.

## 2.5 Verkenningen bij de krachtlijn "Biodiversiteit/ecosystemen"

Op 30 januari 2018 organiseerde de Minaraad – met name de Permanente Werkcommissie Bosbeleid, onder voorzitterschap van prof. Joris Van Acker – een **open hoorzitting** om de gevolgen te verkennen van de zgn. LULUCF-Verordening op het Vlaamse beleid. Doel van deze Verordening is om de door menselijk handelen veroorzaakte emissies en verwijderingen van broeikasgassen, afkomstig uit de landgebruik-sector (bossen, landbouw en moerassen) mee te nemen in het globale Europese energie- en klimaatkader. Op die manier wordt bekomen dat ook deze sectoren hun bijdrage kunnen leveren tot het halen van de vooropgestelde doelstellingen zoals vermeld in het akkoord van Parijs. De hoorzitting werd door een 15-tal experts bijgewoond. Julien Matheys (Vlaamse Overheid - Departement Omgeving) verstrekte een inzicht in het akkoord tussen het EU Parlement en de Raad i.v.m. de LULUCF-emissiedoelstellingen en -rapportagesysteem voor de periode 2021-30. Soetkin Maene (VMM) gaf een toelichting over de berekeningsmethode van emissies en verwijderingen (*sinks*) van broeikasgassen door landgebruik, veranderingen in landgebruik en bosbouw. Tommy D'Hose (ILVO) besprak maatregelen voor koolstofopslag onder gras- en akkerland in Vlaanderen. Tot slot gaf Bruno De Vos (INBO) een vooruitblik in het in uitbouw zijnde geïntegreerd bodemkoolstof-meetnet voor Vlaanderen.

In opvolging van de hoorzitting werden er vlak voor de zomer, op 21 juni 2018, twee *briefing* nota's opgemaakt ten behoeve van de raadsorganisaties.

- **Briefing Nota 01** betrof de zgn. LULUCF-verordening zelf, i.e. de relatie tussen het Europese klimaatkader en het landgebruik. Na verschillende besprekingen in het Parlement en de Commissie werd de Verordening immers op 14 mei 2018 definitief vastgesteld door de Europese Raad. De Verordening maakt deel uit van het EU klimaatbeleid en heeft als doel om bij te dragen aan het verminderen van de broeikasgasemissies met 40% ten opzichte van het niveau van 1990 tegen 2030. Het verplicht de Lidstaten om ervoor te zorgen dat in de periode tussen 2021-2030 geen netto-emissies vanuit de landgebruikssector worden veroorzaakt en legt boekhoudkundige regels vast om dit type emissies en verwijderingen te berekenen.
- **Briefing Nota 02** ging door op de mogelijke implicaties van de LULUCF-Verordening voor het niveau Vlaanderen. De *briefing* nota detecteert raakvlakken met het natuur- en bosbeleid, bodembeleid, landbouwbeleid, energiebeleid, waterbeleid en beleid inzake ruimtelijke ordening. Op dit moment lijkt het Vlaamse Gewest gedeeltelijk klaar voor te zijn implementatie van de Verordening. In de nota wordt doorgesproken op de vragen wat de aandachtspunten zijn en waar de uitdagingen zich situeren.

Bij het begin van de zomer, op 4 juli 2018, was er de **open hoorzitting** over de handhaving van het soortenbeleid – onderdeel van het natuurbeleid. De hoorzitting bood een inzicht in de aanpak van het Agentschap voor Natuur en Bos, de knelpunten die de actoren op het veld ervaren in beeld bracht en de visie en werking van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor

Ruimte en Milieu – wat handhaving van het soortenbeleid betreft. De introductie vanwege het ANB werd gegeven door Marc Van den Meersschaut (diensthoofd Natuurinspectie) en Jos Rutten (algemeen directeur). Vervolgens werden er vragen en bemerkingen meegegeven vanuit de volgende organisaties: Vogelbescherming Vlaanderen, Hubertusvereniging Vlaanderen, Natuurpunt, Boerenbond en de Belgische Ornithologische Unie. De uiteenzetting over de VHRM werd verzorgd door Peter De Smedt, lid van de VHRM.

### 3 Bijwonen of faciliteren van externe fora of processen

Een representatie van de Minaraad nam, als expert, deel aan de volgende overlegprocessen, of volgde de verrichtingen van deze processen op:

- De plenaire sessie van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO);
- De Stuurgroep bij het Milieurapport (MIRA);
- De Stuurgroep bij het Natuurrapport (NARA);
- De Stuurgroep bij het [Steunpunt Circulaire Economie](#);
- De Stuurgroep bij het [Steunpunt Milieu en Gezondheid](#);
- Diverse evenementen van de EEAC (WG Marien beleid, [Jaarcongres](#)).

Daarnaast werd nog een substantiële bijdrage geleverd aan het door het CIW (Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid) geïnstigeerde [overlegproces](#) inzake de financiering van het waterbeleid. De Stroomgebiedsbeheerplannen voor Schelde en Maas 2016-2021 duiden 17 speerpuntgebieden en 56 aandachtsgebieden aan waar versneld de goede toestand van het watersysteem behaald zou moeten worden, respectievelijk in 2021 en 2027. Om te discussiëren over de financiering van dit beleid, werd het overlegplatform “Financiering waterbeleid” gestart. Alle partijen betrokken bij het waterbeleid – de diverse organisaties in de waterketen of met verantwoordelijkheden ten aanzien van het watersysteem – zowel als representanten van de raadsorganisaties, namen er de financiering van het waterbeleid onder de loep. Het eindresultaat – een rapport van een 20-tal pagina’s vergezeld van een omvangrijke set bijlagen – werd opgeleverd op 4 december 2018.

### 4 Interne overlegprocessen in 2018

#### 4.1 Overzicht van vergaderactiviteiten

De adviezen van de Minaraad worden in principe vastgesteld in raadszittingen – maar kunnen ook worden vastgesteld op basis van een gestructureerde schriftelijke procedure. De agenda van de Raadszittingen wordt bepaald op de vergaderingen van het dagelijks bestuur. De adviesontwerpen worden opgemaakt door het secretariaat, en besproken in de schoot van werkcommissies, waarbij een belangrijk deel van deze voorbereidingsactiviteiten gebeurt door middel van overlegvergaderingen. Het geheel van de werking is vastgelegd in het huishoudelijke reglement. Een en ander wordt meer in detail beschreven in [bijlage 1](#) van dit jaarverslag.

Zoals reeds aangestipt, maken de vergaderprocessen de ruggengraat uit van het overleg dat aan de basis ligt van de adviesverlening door de Minaraad. In 2018 gingen er in totaal 63 vergaderingen door die met de Minaraad in verband kunnen worden gebracht: 8 raadszittingen, 9 bijeenkomsten van het dagelijks bestuur en 46 (al of niet in de schoot van de Minaraad of bij samenwerkende adviesraden belegde) werkcommissievergaderingen.

#### 4.2 De plenaire Minaraad in 2018 en het voorzitterschap

De plenaire Minaraad, waar de adviezen vastgesteld worden en alle overige eindbeslissingen in raadsverband worden genomen, bestaat in principe uit 24 stemgerechtigde leden – dit is: 24 “zetels”, met doorgaans telkens effectieve leden en plaatsvervangers.

De raadssamenstelling van 2018 is tot stand gekomen op basis van een besluit van de Vlaamse Regering van 20 december 2013, met navolgende wijzigingsbesluiten die doorgaans met een jaarlijks ritme werden vastgesteld. In de loop van 2018 is het aantal zetels evenwel de facto gereduceerd geweest tot 20, als gevolg van het ontslag van rechtswege van vier raadsleden, die immers in 2016 op geen enkele wijze hadden deelgenomen aan de Raadsactiviteiten – i.e. noch raadszittingen bijgewoond, noch werkgroepsvergaderingen bijgewoond in dat werkjaar. Voor de aanwezigheidsstatistiek met betrekking tot de Raadszittingen in 2018, zie [bijlage 4](#) van dit jaarverslag.

De voorzitter wordt jaarlijks uit de Raadsleden door de Vlaamse Regering gekozen. In 2018 fungeerde de heer Mathias Bienstman (Bond Beter Leefmilieu) als voorzitter van de Minaraad, op basis van de in [bijlage 1](#) van dit jaarverslag beschreven beurtrol.

Het relatief lage aantal raadszittingen – 8 zittingen in 2018 – wordt verklaard door (1) het doorgaans niet meer met een advies beantwoorden van adviesvragen in verband met operationele kwesties, (2) het relatief geringe aantal adviesvragen met strategisch karakter, (3) het doorvoeren van eigen initiatieven via andere processen dan adviesprocessen en (4) het afhandelen, op grond van een recente wijziging van het huishoudelijk reglement, van een deel van de adviesvaststellingen via schriftelijke procedure.

#### 4.3 Het Dagelijks Bestuur in 2018

De agendabepaling van de Raadszittingen en het coördineren van de activiteiten van de werkcommissies gebeurt door het Dagelijks Bestuur. Het bestaat, naast de voorzitter, uit acht personen, die geselecteerd worden onder de Raadsleden op een wijze die analoog is aan de hiervoor vermelde beurtrol. In 2018 kwam het Dagelijks Bestuur 9 keer samen.

De vergaderingen gebeurden doorgaans twee weken voor de Raadszitting. Naast de agendabepaling voor de aankomende raadszitting, werden er de lopende adviesprojecten besproken, de externe contacten en ook kwesties inzake organisatie, personeel en financiën. Deze vergaderingen van het dagelijks bestuur kenden een regelmatige deelname van de bestuursleden.

#### 4.4 De werkcommissieactiviteiten in 2018

Het voorbereiden van de ontwerpadviezen en de opvolging van beleidskwesties gebeurt binnen de werkcommissies. De gewone werkcommissies zijn – in tegenstelling tot de permanente werkcommissies – in hoofdlijnen representatief voor de Raadssamenstelling. Ze behandelen alle voorontwerpadviezen, vooraleer ze naar de plenaire raad vertrekken voor vaststelling. In 2018 waren er twee centrale commissies actief als hoofdmotor van de adviesvoorbereiding: enerzijds de *Werkcommissie Milieuhygiëne en Governance* met een keten van donderdagochtendvergaderingen, anderzijds de *Werkcommissie Open Ruimte*, die alle aspecten in verband met natuur, bos en platteland behandelde, en in principe vergaderde op de eerste donderdagnamiddagen van de maand. Deze commissievergaderingen worden steeds ondersteund door minstens een lid van het secretariaat.

Een deel van de werkcommissievergaderingen vond niet plaats in de schoot van de Minaraad, maar wel bij andere adviesraden waarmee samengewerkt werd inzake een concreet adviesproject, en waarbij deze adviesraad de adviesvoorbereiding “trok”. In dat geval wordt de voorbereiding gedaan in de werkcommissie van die adviesraad, maar worden de leden van een van de twee hiervoor vermelde werkcommissies mee uitgenodigd en neemt er een lid van het secretariaat deel.

De Werkcommissies Milieuhygiëne en de Werkcommissie Strategie & *Governance*, onder voorzitterschap van secretaris Jan Verheeke, hadden in de loop van 2018 veelal gezamenlijke vergaderingen, waarin de adviesvoorbereiding voor vier van de vijf krachtlijnen ter harte werd genomen. De veertien bijeenkomsten hadden plaats op 11 januari, 17 januari, 29 maart, 19 april, 31 mei, 14 juni, 23 augustus (2 maal), 6 september, 13 september, 27 september, 04 oktober, 11 oktober, 18 oktober en 6 december 2018. Bij deze bijeenkomsten waarbij overigens ook dikwijls de leden van de P.W.C. Duurzame Ontwikkeling waren geïnviteerd.

De vergaderingen in het kader van samenwerking met andere adviesraden vielen meestal ook onder de noemer van die werkcommissie. Dit waren er 5 bij de SERV, 7 vergaderingen bij de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening (SARO) en 7 bij de SALV.

De Werkcommissie Open Ruimte, onder voorzitterschap van raadslid Walter Roggeman, had de eindverantwoordelijkheid voor de krachtlijn “biodiversiteit en ecosystemen”, en stond mee in voor de afhandeling van de voorstellen van de P.W.C.’s Natuurbeleid, Bosbeleid en Jachtbeleid. Deze werkcommissie kwam vier maal samen: op 11 januari (samen met PWC Natuur), 12 september, 18 oktober en 6 december. Daarnaast werden de leden van deze werkcommissie uitgenodigd op diverse SALV-werkvergaderingen over het advies GLB na 2020.

Permanente Werkcommissies (PWC) worden opgericht op grond van het decreet, en hebben een samenstelling die veeleer los staat van deze van de Minaraad. Het is de bedoeling dat een afzonderlijke sector er vertegenwoordigd wordt of dat een specifiek thema er door specialisten behandeld wordt. Zo zijn er wettelijk ingestelde PWC’s voor het natuurbeleid, het bosbeleid, het jachtbeleid, het binnenvisserijbeleid, natuur- en milieueducatie en voor duurzame ontwikkeling. Adviesonderwerpen die inhoudelijk aansluiten bij taak van PWC, moeten eerst binnen die commissie bediscussieerd worden, vooraleer er een voorontwerp aan de gewone werkcommissie wordt voorgelegd.

De werkzaamheden van de P.W.C.’s laten zich als volgt samenvatten:



- De PWC Bosbeleid, onder voorzitterschap van prof. Joris Van Acker, vergaderde vijf maal in 2018. De thema's waren de verhoogde toegankelijkheid (12 januari 2018), LULUCF, GLB en de briefing notes (13 maart 2018); LULUCF, GLB en toekomstvisie bosforum (05 juni 2018), adviesklimaatbeleidsplan, waardevolle bossen en verzameldecreet (4 september 2018) en workshop bosonderzoek INBO en LULUCF (4 december 2018).
- De PWC Jachtbeleid, onder voorzitterschap van de heer Guy Valckx, vergaderde drie maal in 2018. Op 3 april 2018 waren de thema's het wolvenplan en handhaving. Op 2 oktober 2018 behandelde de PWC jacht het jachtfonds en beheerdoelen jacht en goudjakhals en wolvenplan. Op 6 november 2018 was de samenstelling comité voor het Jachtfonds het voorwerp van de vergadering.
- De PWC Natuurbeleid, onder voorzitterschap van raadslid Walter Roggeman, vergaderde op 31 augustus 2018, over de adviesvragen met betrekking tot Nagoya, het verzameldecreet en het klimaatbeleidsplan. De PWC Natuur vergaderde op 11 januari 2018 een keer samen met de werkcommissie Open Ruimte over de groene infrastructuur.
- De drie andere PWC's ontplooiden geen noemenswaardige eigen activiteit.

## 5 Financieel en personeelsbeheer

### 5.1 Financieel verslag

Sinds 1 juni 2009 is de Minaraad een rechtspersoon en is hij onderworpen aan het besluit van de Vlaamse Regering van 21 mei 1997 betreffende een geïntegreerde economische boekhouding en budgettaire rapportering voor de Vlaamse openbare instellingen. De Minaraad moet daarom jaarlijks zijn jaarrekening voor 31 maart neerleggen bij het departement Financiën en Begroting van de Vlaamse Overheid dat o.a. instaat voor het goedkeuringsproces en voor de overmaking van de rekeningen, door de Minister van Financiën en Begroting, aan het Rekenhof. Vanaf 2019 (boekjaar 2018) zal deze neerlegging en rapportering gebeuren via EMOE; een nieuwe online tool ontwikkeld door het departement Financiën en Begroting.

Sinds 2011 werkt de Minaraad samen met een extern boekhoudkantoor, met het oog op de eerste controle en afsluiting van de rekeningen en opmaak van het financieel jaarverslag. Boekhoudkantoor Uyttendaele uit Aalst haalde de opdracht binnen voor een periode van vier jaar (boekjaren 2011-2014).

In 2015 werd het contract na een nieuwe uitbesteding (overheidsopdracht) opnieuw gegund aan hetzelfde boekhoudkantoor voor de boekjaren 2015-2018. Het kantoor controleert dan ook de rekeningen van de Minaraad en maakt mee de eindejaarsverrichtingen en correctieboekingen op, overloopt en analyseert de budgettering in verhouding met de uitgaven en brengt hiervan een afzonderlijk verslag uit.

Voor het jaar 2018 bedroeg de werkingsdotatie €1.099.000. De dotatie voor 2018 bedroeg €132.000 minder dan deze van 2017 (i.e. €1.231.000). De dotatie werd verlaagd omwille van de besparingen die de verhuis naar het Herman Teirlinckgebouw opleverden. Enerzijds is er een daling van de huur van het gebouw (minder huuroppervlakte) en anderzijds ook doordat bepaalde gebouw gerelateerde kosten wegvielen zoals elektriciteit, huur van materiaal zoals

kopieermachine, frankeermachine, koffiemachines, schilderijen, onderhoud en beveiliging van het gebouw.

Ook in 2018 werd de grootste kostenpost van de Minaraad gewijd aan personeelskosten, ook al was het personeelskader(10 VTE) gedurende het hele jaar nooit volledig ingevuld. De overige grote uitgavencategorieën hadden betrekking op de huur van het gebouw, de algemene werkingskosten en de investeringen.

Voor het volledige jaar 2018 bedroegen de uitgaven €992.301,74. De Minaraad sloot het jaar af met een bedrijfseconomisch overschot van €106.698,26. Het budgettaire overschot bedroeg €131.213,57. Het resterende positieve saldo op 31 december 2018 werd mee overgedragen naar 2019.

Het uitgebreide gedetailleerde financieel verslag van het boekjaar 2018 kan steeds opgevraagd worden op het secretariaat van de Minaraad.

## 5.2 Personeelsbeheer

Het personeelsplan van het secretariaat van de Minaraad voorziet in 10 VTE statutaire personeelsleden. In 2018 waren er effectief tien “koppen” verbonden aan het secretariaat van de Minaraad. Door deeltijdse aanstelling, overgangstijd tussen pensionering en vervangingsaanwerving, opname van verlofstelsels en afwezigheid wegens ziekte was de activiteitsgraad ong. 75%.

## Bijlagen

### Bijlage 1: De Minaraad als instelling

#### Oorsprong en wettelijke omgeving

De Strategische Adviesraad Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (S.A.R. Minaraad) is gestoeld op het decreet van 30 april 2004 – dat een bijkomende titel XI invoerde in het Decreet van 5 april 1995 inzake algemene bepalingen voor het milieubeleid, inzake strategische advisering.

De gelijknamige rechtsvoorganger van de Minaraad was al in 1991 opgericht als adviesorgaan van de Vlaamse Regering, en werd met dat decreet van 2004 afgeschaft. Deze metamorfose paste binnen de logica van de na de eeuwwisseling doorgevoerde administratieve hervorming “*Beter Bestuurlijk Beleid*” (BBB). Op 1 juni 2009 trad het bewuste wijzigingsdecreet in werking.

Naast de bepalingen van het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen voor het milieubeleid, is de structuur en de werking van de Minaraad in hoofdzaak nog onderworpen aan het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

#### Taakstelling

De kerntaak van de Minaraad bestaat, aldus art. 11.2.1., §1, aanhef, van het Decreet van 5 april 1995 houdende Algemene Bepalingen voor het Milieubeleid, in het “*uit eigen beweging of op verzoek*” uitbrengen van adviezen over (1) “*de hoofdlijnen van het milieubeleid of over het beleid betreffende het milieuaspect van duurzame ontwikkeling*”, over (2) “*voorontwerpen van decreet*” of (3) “*voorstellen van decreet*” “*met betrekking tot het milieubeleid of [...] met betrekking tot andere beleidsdomeinen, [maar] die aanzienlijke gevolgen hebben voor het milieu*”, over (4) “*ontwerpen van besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot het milieubeleid*”, alsook over (5) “*ontwerpen van samenwerkingsakkoorden*” of over (6) “*beleidsvoornemens, beleidsplannen en in voorbereiding zijnde regelgeving op het niveau van de Europese Unie*” – die beide laatste voor zover deze ontwikkelingen “*van strategisch belang voor het milieubeleid of voor het beleid betreffende het milieuaspect van duurzame ontwikkeling*” zijn.

Daarnaast moet de Minaraad ook bijdragen “*tot het vormen van een beleidsvisie*”, moet de Raad “*maatschappelijke en beleidsontwikkelingen*” volgen, en is de Raad er toe gehouden “*reflecties te leveren over de bij het Vlaams Parlement ingediende beleidsnota’s*”, dit alles voor zover deze zaken gaan “*over het milieubeleid of over het beleid betreffende het milieuaspect van duurzame ontwikkeling*”.

De Minaraad hoort deze opdrachten, aldus art. 11.2.1., §1, aanhef, van het Decreet van 5 april 1995 houdende Algemene Bepalingen voor het Milieubeleid, te vervullen “*vanuit het oogpunt van de doelstellingen en de beginselen, geformuleerd in art. 1.2.1.*” van datzelfde decreet.

Van haar kant is de Vlaamse Regering ertoe verplicht om advies in te winnen over: (1) de voorontwerpen van decreet die het milieubeleid aanbelangen; (2) de voorontwerpen van decreet die tot andere beleidsdomeinen behoren en aanzienlijke gevolgen kunnen hebben voor

het milieu; (3) de ontwerpbesluiten van de Vlaamse Regering die het milieubeleid aanbelangen én van strategisch belang zijn. Het is echter aan de Vlaamse Regering zelf om te bepalen welke besluiten van strategisch belang zijn.

## Samenstelling

De Minaraad telt in principe 24 stemgerechtigde leden, die benoemd worden voor een periode van vier jaar – waarna er een algehele hersamenstelling volgt.

De wettelijke samenstelling van de adviesraad ziet er als volgt uit:

- Er zijn 18 vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld:
  - acht zetels voor de milieuverenigingen;
  - zes zetels voor de sociaaleconomische organisaties die ook in de SERV vertegenwoordigd zijn;
  - twee zetels voor de organisaties verbonden aan de open ruimte;
  - twee zetels voor de socioculturele organisaties die belangen van consumenten en gezinnen vertegenwoordigen;
- Er zijn twee zetels voor de organisaties van de Vlaamse steden & gemeenten en de Vlaamse provincies;
- Er zijn vier zetels voorbehouden voor onafhankelijke deskundigen milieu- en natuurbeleid.

Bij de vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld en van de lokale overheden wordt er telkens ook een plaatsvervanger aangeduid.

## Voorzitterschap

Het is de Vlaamse Regering die de voorzitter verkiest uit de Raadsleden, en dit gebeurt jaarlijks. Wat dat betreft heeft de Vlaamse regering in 2009 een beurtrol ingesteld, aan de hand van een achtjarige cyclus. Afwisselend leveren de milieuverenigingen, de sociaaleconomische organisaties en de organisaties verbonden aan de open ruimte de voorzitter volgens het volgende patroon: (1) milieubeweging: de jaren 2010, 2012, 2014, 2016 en 2018; (2) sociaaleconomische organisaties: de jaren 2011, 2013, 2015 en 2019; (3) organisaties verbonden aan de open ruimte: het jaar 2017.

## Werking

De werking van de S.A.R. Minaraad is, voor zover niet bepaald in de hiervoor vermelde decreten en besluiten, vastgelegd in een huishoudelijk reglement, dat vastgesteld werd door de Raad op 24 juni 2010. Hoofdzaak is dat de plenaire raadsvergadering steeds de eindbeslissingen neemt over adviezen en andere naar buiten te brengen documenten. Beslissingen worden zo mogelijk genomen met unanimititeit; in geval er geen consensus wordt bereikt, worden de tegengestelde opinies in het advies genoteerd. De Raad heeft ook de restbevoegdheid voor het geheel van de taakstelling van de Minaraad, en ziet toe op de wijze van uitoefening van gedelegeerde taken.

De agendabepaling van de Raadszittingen en het coördineren van de activiteiten van de werkcommissies gebeurt door het Dagelijks Bestuur. Het bestaat uit negen personen, die geselecteerd worden onder de Raadsleden op een wijze die analoog is aan de hiervoor vermelde beurtrol. Het Dagelijks Bestuur vergadert minstens tienmaal per jaar en beslist, in tegenstelling tot de Raad, steeds met unanimititeit.

Het voorbereiden van de ontwerpadviezen en de opvolging van beleidskwesties gebeurt binnen de werkcommissies. Ze staan in principe onder leiding van een door de Raad aangeduide werkcommissievoorzitter en zijn samengesteld uit raadsleden, plaatsvervangende Raadsleden en door hen aangeduide experts. Elke werkcommissie wordt bijgestaan door minstens één lid van het secretariaat.

Op grond van het oprichtingsdecreet bestaan er bovendien, sinds januari 2011, in principe zes permanente werkcommissies (PWC's). Het aantal leden per PWC is beperkt tot 16 personen. De Vlaamse Regering duidt de ene helft van de commissieleden aan op basis van hun specifieke deskundigheid en op grond van hun specifieke representativiteit voor het onderwerp dat binnen de PWC behandeld zal worden. De andere helft wordt benoemd door de Vlaamse Regering op voordracht van de Minaraad zelf. Adviesonderwerpen die inhoudelijk aansluiten bij taak van de Permanente Werkcommissie, worden eerst aan de Permanente Werkcommissie voorgelegd.

## Bijlage 2: In 2018 gepubliceerde documenten

1. Het Jaarverslag over 2017
2. Het Jaarprogramma voor 2018
3. [Advies 2018|03](#), van 25 januari 2018, over het voorontwerp van decreet houdende wijziging van het Bosdecreet van 13 juni 1990 en het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu
4. [Achtergrondnota 2018|04](#), Achtergrondnota van 25 januari 2018, Hemelwater
5. [Advies 2018|05](#), van 2 februari 2018, over de startnota voor de milieubeleidsovereenkomst (MBO) betreffende de aanvaardingsplicht voor afgewerkte olie.
6. [Advies 2018|06](#), van 6 februari 2018, over het voorontwerp Bestuursdecreet
7. [Advies 2018|07](#), van 7 februari 2018, over het ontwerp besluit over de waarborgregeling voor het opsporen en winnen van aardwarmte in de diepe ondergrond.
8. [Advies 2018|08](#), van 1 maart 2018, over het voorontwerp van decreet betreffende de gebouwenpas
9. [Advies 2018|09](#), van 14 maart 2018, over het Instrumentendecreet
10. [Advies 2018|10](#), van 26 april 2018, over VIZIER 2030
11. [Advies 2018|11](#), van 26 april 2018, over de toekomst van voeding en landbouw (GLB post 2020)
12. [Advies 2018|12](#), van 21 juni 2018, over verdroging ( het beperken van waterschaarste en het minimaliseren van de gevolgen van droogte in een droogteperiode)
13. [Advies 2018|13](#), van 21 juni 2018, over het Voorontwerp Vlaams Energieplan voor de periode 2021-2030.
14. [Advies 2018|14](#), van 21 juni 2018, over de betrokkenheid bij het Vlaamse gedeelte van het Geïntegreerd Nationaal Energie- en Klimaatplan.
15. [Advies 2018|15](#), van 20 september 2018, over het voorontwerp Kaderdecreet bestuurlijke handhaving
16. [Advies 2018|16](#), van 20 september 2018, Genetische rijkdommen - Protocol van Nagoya
17. [Advies 2018|17](#), van 20 september 2018, over het asbestafbouwbeleid
18. [Advies 2018|18](#), van 20 september 2018, over het verzameldecreet omgeving, natuur en landbouw
19. [Advies 2018|19](#), van 20 september 2018, over de bescherming waardevolle bossen
20. [Advies 2018|20](#), van 26 september 2018, over de wijziging van de VCRO inzake de ontwikkelingsmogelijkheden voor woonreservegebieden
21. [Advies 2018|21](#), van 4 oktober 2018, over het Vlaams luchtbeleidsplan 2030
22. [Advies 2018|22](#), van 4 oktober 2018, over de Wijziging 7 VLAREMA
23. [Advies 2018|23](#), van 5 oktober 2018, VLAREM-trein 2017
24. [Advies 2018|24](#), van 5 oktober 2018, Sporen naar een krachtiger klimaat- en energieplan 2030
25. [Advies 2018|25](#), van 25 oktober 2018, over de toekomstige Omgevingsraad (tien vragen inzake de op te richten Omgevingsraad)
26. [Advies 2018|26](#), van 26 september 2018, over het voorontwerp van decreet inzake bestemmingsneutraliteit voor winning hernieuwbare energie
27. [Briefing nota 08](#), over het IPCC (Speciaal) Rapport 15
28. [Advies 2018|27](#), van 20 december 2018, over de geluidsactieplannen

### Bijlage 3. Lijst van de Raadsleden in 2018

Effectieven	Plaatsvervangers
<b>Maatschappelijke partners – milieubeweging</b>	
1. Laurien Spruyt (BBL)	August Feyen (BBL)
2. Soraya Candido (BBL)	Mathias Bienstman (BBL)
3. Erik Grietens (BBL)	Wannes Starckx (BBL)
4. Olivier Beys (BBL)	Nicolas Brackx (BBL/Vogelbescherming)
5. Walter Roggeman (Natuurpunt)	Esther Castermans (Natuurpunt)
6. Robin Verachtert (Natuurpunt)	Benno Geertsma (Natuurpunt)
7. Anke Geeraerts (Natuurpunt)	Frederik Mollen (Natuurpunt)
8. Krien Hansen (Natuurpunt)	Laurie Braet (Natuurpunt)
<b>Maatschappelijke partners – sociaaleconomische organisaties</b>	
9. Piet Vanden Abeele (UNIZO)	Nele Cattoor (UNIZO)
10. Steven Betz (VOKA)	Ellen Vanassche (VOKA)
11. Bart Beliën (Boerenbond)	Leen Franchois (Boerenbond)
12. Thomas Vael (ACV)	Sandra Rosvelds (Beweging.Net)
13. Pieter Verbeek (ABVV)	Greg Verhoeven (ABVV)
14. Anneleen Demey (ACLVB)	Pieter Baert (ACLVB)
<b>Maatschappelijke partners – verbonden aan de ruimte</b>	
15. Jurgen Tack (LV)	Marleen Van der Velden (LG)
16. Gert Michels (HVV)	n.n. (VVHV)
<b>Maatschappelijke partners – socio-culturele organisaties</b>	
17. Daniëlle Van Kalmthout (Gezinsbond)	Pieter Ledeganck (Gezinsbond)
18. Jan Velghe (BV-OECO)	Mathilde De Becker (BV-OECO)
<b>Organisaties die steden, gemeenten en provincies vertegenwoordigen</b>	
19. Hilde Van Look (VVP)	Brent Roobaert (VVP)
20. Steven Verbanck (VVSG)	Karen Alderweireldt (VVSG)
<b>Onafhankelijke deskundigen</b>	
21. n.n.	
22. n.n.	
23. n.n.	
24. n.n.	

## Bijlage 4: Raadszittingen

TABEL 2: aanwezigheden raadszittingen 2018 ("1" = aanwezig; "0" = niet aanwezig)											
		data	25/01	15/03	26/04	21/06	20/06	04/10	25/10	20/12	
aanwezigheden totaal											
BBL	Candido, S.	EFF	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Feyen, A.	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Spruyt, L.	EFF	0	0	0	0	0	0			7
	Bienstman, M.	PLVV	1	1	0	1	1	1	1	1	
	Grietens, E.	EFF	0	0	1	0	1	1	0	1	6
	Strackx, W.	PLVV	1	0	0	1	0	0	0	0	
	Beys, O.	EFF	0	0	0	0	1	1	0	1	3
Brackx, N.	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0		
Natuurpunt	Roggeman, W.	EFF	1	1	0	1	1	1	0	1	6
	Castermans, E.	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Van Gils, W./Verachttert, R.	EFF	1	1	0	1	0	0	0	1	5
	Geertsma, B.	PLVV	0	0	1	0	0	0	0	0	
	Hansen, K.	EFF	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Mollen, F.	PLVV	0	0	0	0	1	0	0	0	
	Geeraerts, A.	EFF	1	0	1	1	1	0	1	1	6
Braet, L.	PLVV	1	0	0	0	1	0	0	0		
ACLBV	Demey, A.	EFF	0	1	1	1	0	1	0	0	4
	Baert, P.	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0	
ACV/ Beweging.net	De Wel, B. (Later Vael, T.)	EFF	0	0	1	0	0	0	0	1	2
	Rosvelds, S.	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0	
ABVV	Verbeek, P.	EFF	1	1	1	1	1	1	0	1	7
	Verhoeven, G.	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0	
Voka	Betz, S.	EFF	1	1	0	0	1	0	1	0	6
	Vanassche, E.	PLVV	1	0	0	0	1	1	0	1	
UNIZO	Vanden Abeele, P.	EFF	1	1	1	1	1	1	0	1	7
	Cattoor, N.	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0	
Boerenbond	Beliën, B.	EFF	0	1	1	1	1	1	1	1	8
	Franchois, L.	PLVV	1	0	0	0	0	0	0	0	
Landelijk Vlaanderen/Landel. Gilden	Tack J.	EFF	0	1	1	1	1	1	0	1	6
	Van der Velden, M.	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0	
Hubertusvereniging Vlaanderen / VHV	Michiels G.	EFF	1	0	0	1	1	1	0	0	4
	NN	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0	
Gezinsbond	Van Kalmthout, D.	EFF	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ledeganck, P.	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0	
BV OECO	Velghe, J.	EFF	1	1	1	1	1	1	1	1	8
	Braem, S. / Debecker, M.)	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0	
VVSG	Verbanck, S.	EFF	0	0	0	0	1	1	0	0	2
	Alderweireldt, K.	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0	
VVP	Van Look, H.	EFF	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Roobaert, B.	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0	



## Bijlage 5: Samenstelling secretariaat in 2018

Aan het einde van 2018 was de feitelijke samenstelling van het secretariaat als volgt:

- Secretaris: Jan Verheeke, algemene coördinatie.
- Adviseurs en adjuncten van de directeur:
  - o Stefanie Corens – klimaat- en energiebeleid;
  - o Pieter Noens – materialenbeleid en circulaire economie;
  - o ir. Francis Noyen – klassiek milieubeleid – luchtkwaliteitsbeleid;
  - o Kathleen Quick – beleid inzake biodiversiteit en ecosystemen;
  - o Sandra Sliwa – beleid inzake bestuurskwaliteit (evenwel niet actief in 2018);
  - o ir. Dirk Uyttendaele, klassiek milieubeleid – waterbeleid (tot 31 augustus 2018);
  - o Wim Van Gils – klassiek milieubeleid – waterbeleid (vanaf 16 augustus 2018).
- Deskundige en hoofdmedewerker:
  - o Katelijne Symens – algemeen secretariaat, informatie- en documentatiebeheer;
  - o Jurgen Sleewaegen – boekhouding, logistiek en ICT.
- Assistent:
  - o Belinda De Smet (op deeltijdse basis tot mei 2018).